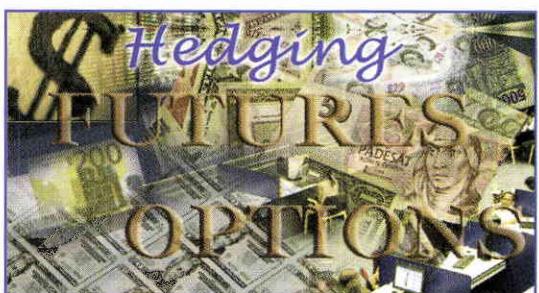

8 වැනි පරිවිෂේදය

මුළුන අංශයේ ප්‍රවත්තාතා
සහ මුළුන පදන්ධති
ස්ථායිතාව

8.1 සමස්ත නිර්ණයා

මුද අංගය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වූ අතර, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අයක විමේ ධාරිතාව ප්‍රාථ්‍මික කර ගනිමින් ගක්තිමත්ව පැවතුණි. ප්‍රධාන මූල්‍ය ද්‍රේශක මෙන්ම පිරිනමන ලද මූල්‍ය උපකරණ හා සේවා මගින් පෙන්වුම් කෙරුණු පරිදි මූල්‍ය අංගයේ ආයතන 2006 දී ගක්තිමත් ක්‍රියාකාරිත්වයක් පවත්වාගනු ලැබේය. කාෂිකාර්මික අංගය සහ සුළු හා මධ්‍යම පරිමාව ව්‍යවසායයන් ප්‍රධාන කරගත් මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා ඇති ප්‍රවේශයන් ප්‍රාථ්‍මික කිරීම සඳහා වසර තුළදී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියා මාර්ග රෝසක් ගැනුණු. නීතිමය ප්‍රතිපාදන රෝසක් ගෙන ඒම, අධික්ෂණ නැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සඳහා විවෘතණයිලි තියාමතයන් ප්‍රාථ්‍මික කිරීම සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ අවබ්‍යන්ම්වලට මූහුණදීම සඳහා නව තාක්ෂණික ක්‍රම භාෂ්‍යවාදීම යනාදිය මගින් මූල්‍ය යටිතල පහසුකම් ගක්තිමත් කිරීම සිද විය.

බ�ංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සඳහා වන අධික්ෂණ හා නියාමන රාමුව සට්‍රීමත් කිරීමත්, ප්‍රතිසංගේධීන කළ හැකි වන සේ තව නීති හඳුන්වාදීම සහ පවත්නා නීති සංගේධීනය කිරීමත් මහ බ�ංකුව විසින් තවදුරටත් සිදු කරන ලදී. 2006 දී, මහ බ�ංකුව විසින් විශේෂීත කළේදු සමාගම නියාමනය සහ අධික්ෂණය තව දුරටත් පුළුල් කරන ලදී. ණය වර්ධනය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම ගැන සලකා, විවිශ්ඨානයිල් ක්‍රියා මාරුග කිහිපයක් වර්ෂය තුළදී හඳුන්වා දෙන ලදී. ප්‍රාග්ධන අය කිරීම් සමාන්තරව ගණනය කිරීමට බ�ංකුවලට මාරුගේපදේශ නිකුත් කිරීම මගින් බාසල් II ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා රාමුව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සූජාත්මක වීමට පහසුකම් සලසුනු ලැබේණි. මූල්‍ය පදනම්තියේ ඒකාගුත්තාව සහ ඒ කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය තහවුරු කිරීම සඳහා, මුදල් විදුද්ධිකරණය සහ තුළ්තවාදී කටයුතු සඳහා අරමුදල් සැපයීම මගින් ඇතිවිය හැකි අවභාතම හඳුනාගතිමින්, මෙම තැගී එන තරජනයන්ට එරෙහිව කටයුතු කිරීම සඳහා පරිපූරණ නීති හඳුන්වාදෙනු ලැබේණි. එමෙන්ම, මුදල් නීති පනතට හා බ�ංකු පනතට සංගේධීන ගෙන එන ලැබේය.

గෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති කාර්යක්ෂමතාව සහ නියාමන රාමුව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් 2006 දී තවදුරටත් ක්‍රියා මාර්ග ගනු ලැබේය. දීප ව්‍යාප්ත පදනමක් මත නිෂ්කාශණ ත්‍රියාවලිය සිල්ලර හා අප්‍රි අයයකින් යුතු ගෙවීම් කිරීම පිළිස ජායාගත පිළිබඳ වෙක්පත් නිශ්කාශණ ක්‍රමය 2006 දී හඳුන්වාදෙනු ලැබේය. ලංකාසේවිල් හා ලංකාක්ලියර පද්ධතින්හි සහභාගී ආයතන සතුව එලදායි ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම් ඇති බව තහවුරු කරනු පිළිස, ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්හි අවම ප්‍රමිතින් සඳහන් කරමින් මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය ආයතනවලට මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී. ජාතික ගෙවීම් ප්‍රතිපත්තියක් ඇති කිරීම සඳහාත්, ගෙවීම් සහ පියවීම් යටිතල පහසුකම් නැවිකරණය ඉදිරියට ගෙන යාමට ඉඩ සලසුනු සඳහාත් සියලු අදාළ ප්‍රධාන ආයතනවල නියෝගීතයන්ගෙන් සමන්විත ජාතික ගෙවීම් සභාවක් (National Payment Council) ස්ථාපනය කෙරිණි. ගෙවීම් උපක්ම හා අදාළව සිදු කෙරෙන නීති විරෝධ හා විනාශකාරී ක්‍රියා මැඩ පැවැත්වීම සඳහා නව නීති හඳුන්වාදීම මගින් ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතිය තවදුරටත් ගක්තිමත් කෙරිණි.

ප්‍රධාන මූල්‍යාගතන හා ප්‍රධාන ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතින් සඳහා වන නියාමන හා අධික්ෂණ ක්‍රියා මාර්ග අභ්‍යන්තර පුළුල් කිරීම හා අවදානම් කළමනාකරණය වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් 2006 දී, මූල්‍ය පද්ධති සේවායිතාව තවදුරටත් සට්ටමන් කෙරුණි. මූල්‍ය පද්ධති සේවායිතාව වැඩි දියුණුවීම ප්‍රධාන මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්ව දැරුණු තුළින් පිළිගියුම් වුවද, මූල්‍ය පද්ධතිය අසේවාවර කිරීමට බලපෑමක් කළහැකි ප්‍රහාර ලෙස උද්ධිමතනාත්මක පිවන වැඩිවීම, ගෙයවල ගුණාත්මක හාවය අඩුවීමට

ఎన్న లక్ష రూపాల అయి వరదనయ, రూపాల డిమిన్ పలవితిన
అయి ఆపాస్టు లెవెమి గ్రాప్లులు ఖా రూపాల రున్నదన తిల
గెనెన్ నీసు ప్రశ్నలే లక్ష శంగం తెఱ్చుమి తిగయ సైలెటియ
హైక్వియ. లీచే వ్రింద, ల్యాడ్మినాటిమిక కెబిన పూలునయ కీరీమ
సద్భావ మ్రోడల్ ప్రతిపథ్యేతియ క్రొమాన్యుక్లవు ద్వచి కీరీమ, రూపాల
అయి వరదనయ అధిక కీరీమం గన్న లోప్పు అంతర విలువునికిల్
క్రియా లార్గ, రాచ్ మ్లుస లేంబాగ్రూపుల సద్భావ రంగెడే
ట్రంపెటాఫయన్ సహ “2007 సహ ఉద్దీర్య సద్భావ మ్రోడల్ సహ
మ్లుస అంగంయే ప్రతిపథ్యేతి పెరర్డుక్సుమ” లెగిన్ ద్వచేస్తున్నికిరీమ లెగిన్ లిం
అవధానమిల్ల ఖానికర బలప్పుమ రువన్ కిరీమం సహ అవమ
కీరీమం హైక్వించ్ ఆచె.

8.2 මුළු ආයතනයන්හි වර්ධනයන්

2006 දී මූල්‍ය ආයතනවල ක්‍රියාකාරීත්වය තබදුරටත් පූර්ව විය. මූල්‍ය ආයතනවල මුළු වත්කම් රුපීයල් බේලියන 3,706 දක්වා සියයට 18 කින් ඉහළ ගිය අතර, මෙය දෙ දේශීය නිෂ්පාදිතය මෙන් 1.3 ගුණයකි. මූල්‍ය පැද්ධතියේ සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 57.4 කට හිමිකම් පෑ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු තබදුරටත් මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රධානත්වය ඉසිලිය. මූල්‍ය පැද්ධතියේ වත්කම් වර්ධනයෙන් සියයට 58.6 ක් සඳහා දායක වූයේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුය.

8.1 සංඛ්‍යා සටහන

මුළු අංශයේ වත්කම්

	2005 (අ)		2006 (ආ)
	රුපියල් සම්ස්ඝයේ විලියන ප්‍රතිඵනයක්	රුපියල් සම්ස්ඝයේ විලියන ප්‍රතිඵනයක්	ලදක් වලද
බැංකු ආයත	2,208.4	70.1	2,625.8
මහ බැංකුවි	440.6	14.0	495.1
බලපුද්‍රාහි ව්‍යාපික බැංකු (ඇ)	1,448.9	46.0	1,774.3
බලපුද්‍රාහි විශේෂීන බැංකු	318.9	10.1	356.4
බැංකු නොවන තැන්පත් බාර ගණනා මූල්‍ය ආයතන	119.2	3.8	145.8
ලියපදිංචි මූල්‍ය සමාගම	87.5	2.8	113.1
සමූහකර ප්‍රාථිමික බැංකු	26.5	0.8	27.8
සමූහප්‍රවර්తි යා ගෙය දෙන සමූහකර සමික්	5.2	0.2	4.9
අනෙකුත් විශේෂීන මූල්‍ය ආයතන	129.3	4.1	155.8
පුරුෂ හෙළඳුන්	45.9	1.5	50.9
විශේෂීන කළුදු සමාගම	53.3	1.7	66.8
විශේෂ බැංකු	24.0	0.8	31.3
ඡේක්ස බාර වනවිසායක ප්‍රායිඩා සමාගම	4.6	0.1	5.4
	1.5	0.0	0.0
පිටපුලුම්ගත ඉකින් කිරීම් ආයතන	693.8	22.0	778.8
සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	424.0	13.5	492.1
සේවක සාර්ථකර අරමුදල	58.6	1.9	66.8
අනෙකුත් අර්ථසාධක අරමුදල්	106.2	3.4	112.6
රුජානා සමාගම	105.0	3.3	107.3
ත්‍රික්‍රියාව	3,150.7	100.0	3,706.2
			100.0

(අ) සංගෝධී

මුදය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ඇ) තාවකාලී

(A) ഒലപ്പുള

ପ୍ରକାଶକ

ଭୁଦେବ ଦେବ୍ରୀଯ ଲତାକମ୍ ମେନୋମ ଭୁଦେବ ଲିଙ୍ଗେହୀୟ ଲତାକମ୍ ଉହଳ ଯାଏ ହେବୁଥିଲେ 2006 ମେ ମହ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସମାଜର ଲତାକମ୍ କିମ୍ବାଯାପି 12.4 କିମ୍ ଉହଳ ଗିଯେଯ. ଭୁଦେବ ଲିଙ୍ଗେହୀ ଲତାକମ୍ ଉହଳଯାମିତ ପ୍ରଦୀପାନ ଲିଙ୍ଗେହୀନେ ହେବୁ ଖୁବ୍ ରତ୍ନାଯାପି ଲୋକୁଣ୍ଡ ଲିଙ୍ଗେହୀ ଲିଙ୍ଗେହୀର ମୁଦଳେ ମହ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଲିଙ୍ଗେହୀ ମିଳିଲେ ଗାନ୍ଧିମୂଳି.

රජයට සැපයු කාවකාලික අත්කිකාරම් සහ මහ බැංකුවේ හාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම් ඉහළයාම හේතුවෙන් දේශීය ගුද්ධ වත්කම් ඉහළ ගියේය. විදේශ ව්‍යවහාර මූදල් මිලදී ගැනීම නිසා ඇති වූ රුපියල් දුවකිලනාවයෙන් මූදල් සැපයුමට ඇති විය හැකි ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම් අවු කිරීම සඳහා එයින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් මහ බැංකුව සිය හාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකුණා දැමීම මගින් අවශ්‍යෝගය කර ගත්තේය. කෙසේ වුවද, මහ බැංකුවේ හාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම 2005 පැවති මට්ටම හා සහදා වේ 2006 දී රුපියල් බිලයන 30 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි. එය ගුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යාමට හේතු විය.

වගකීම් අංශයෙහි, ගනුදෙනු සඳහා ව්‍යවහාර මූදල් ඉල්ලුම ඉහළයාම පිළිබඳ කරමින්, මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කළ ව්‍යවහාර මූදල් ප්‍රමාණය සියයට 18.7 කින් (රුපියල් බිලියන 24.8) ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් වගකීම වර්ධනයන් සමඟ, ව්‍යවස්ථාපිත සංවිත වශයෙන් මහ බැංකුවෙහි තැන්පත් කර ඇති වාණිජ බැංකු තැන්පත් සියයට 26 කින් (රුපියල් බිලියන 17) ගෙවා ගියේය.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංක

න්තකම් වර්ධනය, සේවා සැපයුම් ප්‍රසාරණය, අවදානම කළමනාකරණය හා අවදානම් දරා ගැනීමේ හැකියාව වර්ධනය සහ තොරතුරු තාක්ෂණය වර්ධනය යනාදිය තුළින් 2006 දී බලපත්‍රාහි වාණිජ බැංකුවල ක්‍රියාකාරීත්වය තවදුරටත් පූජල් විය. මූල් වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව 23 ක් වූ අතර, ඒවා 1,530 ක යාබා ජාලයක් හා අනිකුත් සේවා සැපයුම් මධ්‍යස්ථාන 1,986 ක් හරහා ක්‍රියාත්මක විය. මෙම ජාලයට පහසුකම් සැපයීම සඳහා ස්වයංක්‍රීය වෙළරු යන්ත්‍ර 1,127 ක් හා විද්‍යුත් අරමුදල් ප්‍රේෂණ පහසුකම් සපයන ආලෙවී මධ්‍යස්ථාන (EFTPOS) යන්ත්‍ර 8,753 ක්ද, පැවති අතර, එමගින් බැංකු සේවා ලබා ගැනීමේ ප්‍රවේශ තවදුරටත් වර්ධනය වීම සිදු විය. හාවිතයේ තිබෙන මූල් රෝ කාචිපත් සංඛ්‍යාව 2005 දී 637,326 සිට 2006 දී 811,289 දක්වා ඉහළ ගියේය. පූර්ණ අන්තර්ජාල පහසුකම් ලබාදෙන බැංකු 16ක් වූ අතර, බැංකු රෝස්ක්ම නව බැංකු සේවා ලබාදීම සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයන්හි වර්ධනයන් හාවිතා කළේය. මූල් හා ගෙවීම් සම්බන්ධ සේවාවන් සැපයීම සඳහා තැපැල් ජාල හා ජාගම දුරකථන වැනි නවම් සේවා සැපයුම් යාන්ත්‍රණ යොඟ ගැනීම වර්ෂය තුළදී දක්නට ලැබිණි.

අවබුනම් කළමනාකරණය වැඩි දියුණු කිරීමටත් සහ මනා වෙළඳපොල විනයක් අති කිරීමටත්, අතිවිය හැකි අවබුනම් අවම කිරීමටත් වාණිජ බැංකු ආචරණය වන නියාමන රාමුව ගක්තිමත් කෙරිණි. බැංකු අංශයේ කම්පනයන්ට ටිරෝත්තු දීමේ හැකියාව පූල්ල කිරීම සඳහා බාසල් II (Basel II) රාමුව තුළ වෙළඳපොල අවබුනම්, ප්‍රතිපාදන අවශ්‍යතා සහ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් භාවය ආචරණය වන පරිදි විවෘතාතා නියම හා මාර්ගෝපදේශ රසක් නිකුත් කෙරිණි. වාණිජ බැංකු ද මේ සම්බන්ධයෙන් ආරම්භක ක්‍රියා මාර්ග රසක් ගත් අතර, ගය ආපසු අයකර ගැනීමේ විශේෂ වැඩසටහන් දියත් කිරීම, අලුතින් ප්‍රාග්ධනය එක් කිරීම, ආපදා ප්‍රතිසාධන ඔධාස්ථාන පිහිටුම් හා ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම් සකස් කිරීම සහ අවබුනම් කළමනාකරණ පද්ධති ගක්තිමත් කිරීම සඳහා දියුණු

වර්ගිකරණය	2005 අවසානය (ල)	2006 අවසානය (ල)
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු		
1. මූල බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව	22	23
දේශීය බැංකු	11	11
විදේශීය බැංකු	11	12
11. මූල වාණිජ බැංකු ගාබා සහ අනෙකුත් සේවා සපයන මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව	3,112	3,516
ගාබාවන් (අ)	1,417	1,530
දේශීය බැංකු ගාබා	1,380	1,491
ප්‍රධාන ගාබා	1,106	1,166
කට්ටලම් ගාබා	22	22
ව්‍යාපෘති කාර්යාල/ගෙවීම් කාර්යාල/		
සේවා මධ්‍යස්ථාන	241	290
උත්තර ගාබා	11	13
විදේශීය බැංකු ගාබා සහ අනෙකුත් සේවා මධ්‍යස්ථාන	37	39
ගාබාවන් (අ)	30	31
රෝකිටිම් මධ්‍යස්ථාන	7	8
උකස් මධ්‍යස්ථාන	194	186
මිශ්‍ය ඉනුරුම් උකස	1,501	1,800
බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකු		
1. බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකු සංඛ්‍යාව	14	14
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු	6	6
ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව	1	1
දිගුකාලීන ජය දෙන ආයතන	2	2
නිවාස ජය ආයතන	3	2
පොදුලික ඉතිරිකිරීම් සහ සංවර්ධන බැංකු	2	3
11. බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකු ගාබා සහ අනෙකුත් මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව	404	415
ගාබාවන්	369	376
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු	197	201
ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව	114	114
දිගුකාලීන ජය දෙන ආයතන	11	11
නිවාස ජය ආයතන	27	28
පොදුලික ඉතිරිකිරීම් සහ යාවර්ධන බැංකු	20	22
සේවා සපයන අනෙකුත් මධ්‍යස්ථාන	35	39
මූල බැංකු ගාබා සහ සේවා මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව	3,516	3,931

(අ) ප්‍රංගයේන මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) තැවකා ප්‍රංගයේන මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ඇ) ප්‍රංගයේ කාර්යාල ඇඟුලත් වේ. උස්ස මධ්‍යස්ථාන
 හා දිනු ඉඩරු රේකි ඇඟුලත් මොලේ.
 (ඈ) ව්‍යාපෘති කාර්යාල සහ උප ගාම් ඇඟුලත්

අවස්ථානම් කළමනාකරණ ශිල්ප ක්‍රම හාවතා නිරිම සම්බන්ධව සේවකයින්ගේ තාක්ෂණික හැකියාව දියුණු කිරීම යන ක්ෂේත්‍ර මේ අතර ප්‍රධාන වේ.

බලපත්‍රාණී වාණිජ බැංකු ව්‍යුහයේ වර්ධනයන්: ආර්ථික හියාකාරකම්වල අඛණ්ඩ වර්ධනය සහ ආකර්ෂණීය මුරුන ගෙය පොලී අනුපාතික පැවතීම නිසා ඇති වූ ඉහළ ගෙය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් වාණිජ බැංකුවල මුළු වත්කම් තවදුරටත් වර්ධනය විය. බැංකු අංශය තුළ, දේශීය පොදුගලික බැංකු සියයට 22.2 ක වත්කම් වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, රාජ්‍ය බැංකු සියයට 15.3 ක වත්කම් වර්ධනයක් පෙන්වුම් කළේය. සමස්ත වත්කම් වර්ධනය වෙනුවෙන් දේශීය පොදුගලික බැංකු හා රාජ්‍ය බැංකුවල ආයකන්වය පිළිවෙළින් සියයට 45.3 ක් හා සියයට 30.6 ක් විය. මේ අතර, විදේශ බැංකුවල වත්කම් සියයට 24.2 ක අනුපාතිකයින් වර්ධනය විය. වත්කම් වර්ධනයට විවිධ ප්‍රහැන්තේන් පැවති ආයකන්වය 2005 දී වූ සියයට 50 ට සාපේක්ෂව 2006 දී සියයට 70 ක් පමණ විය.

ණය හා අත්තිකාරම්වල සමස්ත වර්ධනයට ප්‍රධාන විශයෙන් හේතු වූයේ රාජ්‍ය බැංකු හා දේශීය පොදුගලික බැංකුවල ගෙය වර්ධනයයි. සියයට 31 ක් වූ ගෙය සහ අත්තිකාරම් වර්ධනයට පිළිවෙළින් සියයට 49 කින් හා සියයට 43 කින් ආයක වූයේ රාජ්‍ය බැංකු හා දේශීය පොදුගලික බැංකුය. සියයට 44 ක් වූ ගෙය හා අත්තිකාරම්වල ඉහළම වර්ධනය රාජ්‍ය බැංකු විසින් වාර්තා කළ අතර, සියයට 25 ක වර්ධනය පැවතියේ විදේශ බැංකුවලය.

පොලී ආන්තික ඉහළයාම, පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණුවේම සහ විදේශ විනිමය ආදායම් ඉහළ යාම වාණිජ බැංකු අංශයෙහි ලාභ සභාප්‍රදායක ලෙස වර්ධනය වීමට ආයක විය. ඉදෑ පොලී ආදායම 2005 දී සියයට 2 කින් වර්ධනය වීමට සාපේක්ෂව 2006 දී සියයට 17 කින් වර්ධනය වීමත් සමග බදු ගෙවීමට පෙර ලාභ රුපියල් බ්ලියන 30 දක්වා සියයට 34 කින් වර්ධනය විය. බැංකු අංශයෙහි ලාභ වර්ධනයෙන් සියයට 58 කට දේශීය පොදුගලික වාණිජ බැංකු ආයක විය. වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ හා හිමිකම් ප්‍රාග්ධනය මත ප්‍රතිලාභ මගින්

8.3 සංඝන සංඝන

බලපත්‍රාණී වාණිජ බැංකුවල වත්කම් සහ වගකීම (රු)

රුපියල් දී දෙන

යිරිය	2005 ඇවසානයට	2006 ඇවසානයට	වෙනස			
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
වත්කම්						
දුවදිල වත්කම්	333,877	333,536	58,121	21.1	(341)	(0.1)
අනැති මුදල්	18,366	22,220	2,127	13.1	3,854	21.0
මහ බැංකුවෙන් අය වියපුණ සේල	69,880	87,023	15,216	27.8	17,143	24.5
විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ඇති වත්කම්	137,020	115,126	18,343	15.5	(21,894)	(16.0)
භාණ්ඩාගර විල්පත්	39,562	49,195	1,328	3.5	9,633	24.3
භාණ්ඩාගර බැංකුවෙන් අය වියපුණ සේල	53,099	43,203	21,170	66.3	(9,896)	(18.6)
වාණිජ විල්පත්	15,950	16,769	(63)	(0.4)	819	5.1
ණය සහ අත්තිකාරම්	778,088	1,006,571	143,437	22.6	228,484	29.4
ණය	612,516	785,276	112,913	22.6	172,760	28.2
අයිරා	165,572	221,295	30,524	22.6	55,724	33.7
සේවාවර හා අනෙකුත් වත්කම් (ඇ)	162,018	173,072	22,892	16.5	11,054	6.8
වගකීම්						
ප්‍රාග්ධන හිණුම	110,928	136,835	33,708	43.7	25,906	23.4
මුළු තැන්පතු	1,002,381	1,181,977	159,449	18.9	179,595	17.9
ඉල්ප්‍රම් තැන්පතු	145,082	161,137	34,181	30.8	16,055	11.1
කාලීන හා ඉවිරිකිරීමේ තැන්පතු	857,300	1,020,840	125,268	17.1	163,540	19.1
ණය ගැනීම්	71,757	127,429	30,229	72.8	55,672	77.6
දේශීය ඣය ගැනීම්	60,246	104,694	26,300	77.5	44,448	73.8
විදේශීය ඣය ගැනීම්	11,511	22,735	3,929	51.8	11,224	97.5
අනෙකුත් වගකීම්	261,155	325,381	61,416	30.7	64,226	24.6
මුළු වත්කම් / වගකීම	1,446,222	1,771,621	284,802	24.5	325,399	22.5

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

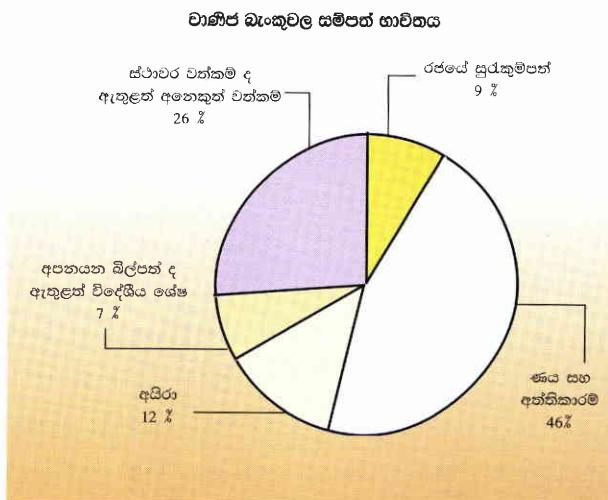
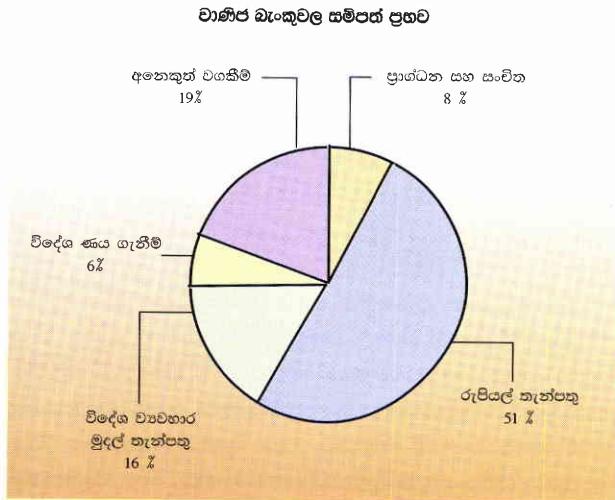
(ඇ) ජාතික හඳුවල බැංකුව, 2005 අනෙකුත් මාසයේදී සි. ස න්‍යා පොදුව හා එකාඩ්‍රය වූ බැවින්, මහ වත්කම් හා වගකීම් ඇතුළත්.

(ඇa) 1998 මැයි 18 පිළි බලපැවැතුවන පරිදි භාණ්ඩාගර බැංකුවකර, බලපත්‍රාණී වාණිජ බැංකුව දෙපිල වත්කම්වල කොටස් ලෙස සැලකේ.

(ඇb) රෝග විකින් රාජ්‍ය බැංකු, දෙපිල වෙත තිබුණුකර තිබු රුපියල් දෙපිල 19,392.6 ක විවෘතාක්ෂණ මිරිම් බැංකුව 2006

මතක්කාවර මෙයේදී දෙපිලවෙන් ප්‍රසාද භාණ්ඩාගර බැංකුව බවට ඇතුළත් මෙයේදී ප්‍රසාද භාණ්ඩාගර යටතේ දක්වා ඇත.

අය 2006 මින්නයේට පිට භාණ්ඩාගර බැංකුවර යටතේ දක්වා ඇත.

මනිනු ලබන ලාභඳයීතාව පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව වර්ධනය වූ අතර, 2006 අවසානයේදී එය පිළිබඳින් සියයට 1.8 ක් හා සියයට 18.5ක් විය.

වාණිජ බැංකුවල අරමුදල් ප්‍රහව සහ භාවිතය: මෙය ගැනීම් වැඩිවීම සහ තැන්පත් අඩුවීම් සමග වාණිජ බැංකුවල අරමුදල් ප්‍රහවයන්හි වෙනස්වීමක් පෙන්වුම් කළේය. මෙය ගැනීම්වල දායකත්වය 2005 දී සියයට 7.8 2006 දී සියයට 12.2 ක් දක්වා වර්ධනය වූ අතර තැන්පත්වල දායකත්වය 2005 දී සියයට 74.4 සිට 2006 දී සියයට 70.2 දක්වා ඇති විය. 2006 දී මූල්‍ය තැන්පත් වර්ධනය සියයට 15.6 ක් විය. තැන්පත්වල ඉහළ වර්ධනය මගින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල අඛණ්ඩ ප්‍රසාරණය සහ ද්‍රව්‍යීලනාව ඉහළයාම හේතුවෙන් කුටුම්භවල වැය කළ ගැනීම් ආදායම වැඩිවීම පිළිබඳ කරයි.

වාණිජ බැංකුවල මූල්‍ය සම්පත් පදනමෙහි ප්‍රාග්ධන අරමුදල්වල ප්‍රමාණය 2005 වසරට සාපේක්ෂව 2006 දී ආත්මක වශයෙන් වැඩි විය. මේ අනුව, මූල්‍ය සම්පත්වලින් නෙය හිමිකම් හා ප්‍රාග්ධන අරමුදල්වල ප්‍රමාණයද 2005 දී සියලු 15.5 සිට 2006 දී සියලු 20.0 දක්වා වැඩි විය. කෙසේ ව්වද, ප්‍රධාන අරමුදල් ප්‍රහව තුන අතරින්, නෙය හිමිකම් සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

இல்லை என்ற புச்சிரணை பிழைவிட்டு கரமின், என்ற ஹா அத்திகாரமில்லை என்ற சமிபதி உபயோகங்கள் மிகவும் ஒன்றை வசர விலை குறித்து கூறுகின்றன. நூத்துப்பு, பூஞ்சியநெய், என்ற சுறு அனைவுத் திட்டங்கள் மூலம் மூலம் சமிபதிகளின், ரூபீயல் விலையின் 229.3 க்கு என்ற சுறு அத்திகாரம் வழிவிட்ட வெள்ளுவேலின் யொடு கைநுணு அதர், மேல் வசர விலை சமிபதி யெல்லீவில்லின் சீர்யை 70 க்கு வழிவிட்டு வருகின்றன. மூலம் அர்மூல் பட்டநாமேகி என்ற புதித்தெய் 2005 அவசானதே கீழ் பூ சீர்யை 34.9 ஏ சுபேக்ஸ்வு 2006 கீழ் சீர்யை 57.8 க்கு குறித்து ஒன்றை கீரு அதர், ஆயோக்காவுடல்

ප්‍රතිඵතය අදාළ කාලය තුළදී සියයට 16 සිට සියයට 12 දක්වා පහත වැඩිණි.

උපයෝජනය කරන ලද අරමුණු අනුව ගෙය සැලකුවට වෙළඳ, නිවාස හා පරිශෝජන කටයුතු තවදුරටත් ප්‍රධාන තැනක් ඉඩිලිය. දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වෙළඳුම් ද ඇතුළත්ව වෙළඳ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ලබාදුන් ගෙය සියලු 12.5 කින් වැඩි වුවද, වසර තුළදී සමස්ත ගෙයවලට එහි දායකත්වය අඩු වී 2006 අවසානයේදී සියලු 29.1 ක් විය. මේ අතර, නිවාස හා ඉඩිකිරීම් සහ පරිශෝජනය සඳහා ලබා දුන් ගෙය සමස්ත ගෙය වලින් සියලු 16.2 සහ සියලු 19.4 දක්වා වැඩි වූ අතර, 2006 අවසානයේදී එම එක් එක් අංශවල ගෙය වර්ධනය සියලු 41 ක් විය. පරිශෝජන ගෙයවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් පරිශෝජන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා ලබා දුන් ගෙයවලින් සමන්වීන වූ අතර, නිවාස කටයුතු සඳහා ලබාදුන් ගෙයවලින් විශාලම තොටස නොවීමින් නිවාස අංශය සඳහා විය.

වැයකළ හැකි ආදායම ඉහළයාම සහ බැංකු මිනින් ඉදිරිපත් කළ ආකර්ෂණීය ප්‍රතිලාභ හේතුවෙන් ගෙය කාචිපත් ව්‍යාපාරයෙහි වර්ධනයක් වාර්තා විය. ගෙය කාචිපත් සේවා සපයන බැංකු අතර වූ උග්‍ර තරගකාරීන්ටය මධ්‍යයේ බැංකු දහයක් විසින් ගෙය කාචිපත් හරහා ලබාදුන් ගෙය ප්‍රමාණය රුපියල් බිඳියන 21.1 ක් දක්වා සියයට 41 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, වාණිජ බැංකුවල මූල ගෙය කළයින් ගෙය කාචිපත් තුළින් ලබා දුන් ගෙය ප්‍රතිගෙය සියයට 1.7 ක් පමණක් විය. ගෙය කාචිපත් තුළින් ලබා දුන් ගෙවල ඇප රහිත ස්වභාවය නිසා, ගෙය වෙනුවෙන් සියයට 21-42 පරාසයේ පොලී අනුපාතික අය කෙරිණි. ගෙය කාචිපත් හාවිතය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී පැවතුණ ද, ජනගහනයෙන් කාචිපත් හාවිතා කරන ජන සංඛ්‍යාව බොහෝමයක් රටවල් සමඟ සයදාන විට සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පවතී. 2006 දී ගෙය කාචිපත්

2006 වසර තුළදී ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ගේ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීන්ට දැරුණු බහුතරයක වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ. බඟ අඩු කිරීමට පෙර ගුද්ධ ලාභය 2005 වසරේ වූ රුපියල් බිලියන 370 ව සාපේෂුව 2006 වසරේ රුපියල් බිලියන 550 ක් විය. මේ අතරම හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ සියයට 8 සිට සියයට 11 දක්වා වැඩි වූ අතර, වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ සියයට 1 දක්වා පුළු වශයෙන් වැඩි විය. ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ගේ ප්‍රාග්ධන පදනම ද වර්ධනය විය.

දේශීය වෙළෙදපාලනී පොලී අනුපාතික උච්චාවචනය මධ්‍යයේ වූවද, ප්‍රාථමික වෙළෙද කරමාන්තය ස්ථාපිත පැවතුණි. පිහින පරිස්‍යන විශ්ලේෂණ මගින් පෙනී යන පරිදි, පොලී අනුපාතික 2006 අවසානයේ වූ මට්ටමෙහි සිට පදනම් අංක 100 කින් ඉහළ ගියද, ප්‍රාථමික වෙළෙද කරමාන්තය වන හානිය ප්‍රාග්ධනයෙන් (රුපියල් බිලියන 121) සියයට 2.3 ක් පමණි. ඉහළ යන පොලී අනුපාතික වාතාවරණය තුළ මැදි හා දිගුකාලීන හාන්චිගාර බැඳුම්කර දැරීමේ අවබුදුම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් ඔවුන්ගේ ආයෝජනයන් කෙටිකාලීන කළුපිරීම කරා විතැන් කර ඇත.

ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ට තැයැවිකරුවන් රහිතව ගනුදෙනු කිරීමට ඉඩ සලසමින් බැඳුම්කරුගේ බැඳුම්කර ගනුදෙනු පද්ධතිය (E-Bond trader) 2006 දී තුළන්වා දෙනු ලැබේ. කෙසේ වූවද, ඉහළ යන පොලී අනුපාතික වාතාවරණය හාන්චිගාර බැඳුම්කර ගනුදෙනු යදහා පිහිකර නොවුයෙන්, මෙම පහසුකම හාවිනා කිරීම වසර අවසානය වනවිට අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

පොලී අනුපාතික ඉහළ යාම නිසා ගනුදෙනු කිරීමේ හානියාව මෙන්ම මූල්‍ය තත්ත්වද දුර්වල වූ බැවින්, සියලුම ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් වසර මූල්ලේලේම ප්‍රාථමික මෙන්ම ද්විතීයික වෙළෙදපාල කටයුතුවල නියුතීමේදී සැලකිලිමත් වී මෙහි ප්‍රතිල්යක් වශයෙන්, වෙළෙදපාල වටිනාකම අනුව අගය කිරීමේදී ඇතිවන ලාභ හා ප්‍රාග්ධන අලාභ අඩුකර ගැනීම යදහා ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්බහුතරයක් ඔවුන්ගේ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කළේය. ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් ස්ථාවර මිලදී ගැනීම්වලට වඩා ප්‍රතිමිලදී ගැනීම වෙළෙදපාල තුළ ක්‍රියාත්මක වීමට කුමැත්තක් දක්වීම නිසා මුවුන්ගේ ආදායම් ප්‍රධාන වශයෙන් ආන්තික ආදායම්වලට සිමා විය.

විශේෂිත කළුබද සමාගම:

ලාභදායීකාව, ප්‍රාග්ධනය, වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය සහ විව්‍යානයිලි නියමයන්ට අනුකූලව පැවතීම සැලක විට විශේෂිත කළු බදු සමාගම 2006 දී වැඩි දියුණු වූ ක්‍රියාකාරීන්වයක් පෙන්වා තිබේ. 2006 අවසානයේ දී විශේෂිත කළුබද සමාගම සංඛ්‍යාව 20 ක් විය. මේ අතරින් සමාගම 7 ක විශේෂිත කළුබද සමාගම්වල සමස්ත වත්කම් වලින් සියයට 83 කට හිමිකම් පැවතිය. විශේෂිත කළුබද

සමාගම්වල මූල් වත්කම් රුපියල් බිලියන 67 දක්වා සියයට 25 කින් ඉහළ සිය අතර, මූල් මූල් කළුබද අගය රුපියල් බිලියන 29 ක් දක්වා සියයට 11 කින් වැඩි විය.

විශේෂිත කළුබද සමාගම්වලට මහජනතාවගෙන් තැන්පත් ලබා ගැනීමට අවසර නොමැති නිසා ඔවුන් විසින් ප්‍රධාන වශයෙන්ම ප්‍රයෝගනයට ගැනුණේ බැංකුවලින් ලබා ගන්නා ඊය සහ ඊය සුරක්ෂා නිකුත් කිරීමෙන් ලබා ගන්නා අරමුදල්. 2005 අංක 2 දරන බැංකු (සංයෝධිත) පනත මගින් තුළන්වා දී ඇති තැන්පත්වල අර්ථ දැක්වීම ඉතා පුළුල් වන අතර, කුම්මන් පදනමක් මත ඊය උපකරණ නිකුත් කිරීම මගින් ලබා ගන්නා අරමුදල් ද එයට ඇතුළත්ය. එබැවින්, විශේෂිත කළුබද සමාගම්වල ඉඳිලීම අනුව ඊය උපකරණ නිකුත් කිරීම මගින් අරමුදල් සහය ගැනීම අනුමත කරමින් 2000 අංක 56 දරන මූල් කළුබද පනත සංයෝධනය කිරීම යදහා මහ බැංකුව විසින් නිරදේශ ඉදිරිපත් කර ඇති. විශේෂිත කළු බදු සමාගම්හි සාමාන්‍ය ද ලෙන අනුපාතය (ණය හා ප්‍රාග්ධනය අතර අනුපාතය) වර්තමානයේ අනුමත කර ඇති උපරිමය වන 10:1 සමග සයදානවිට ආසන්න වශයෙන් 4:1 ලෙස පැවති අතර, මෙමගින් ගක්තිමත් මූල් තත්ත්වයක් පවත්නා බව පෙන්නුම කෙරේ.

විශේෂිත කළුබද සමාගම්වල කළුබද කළුසින් සියයට 81 ක් වූ ඉතා විශාල ප්‍රමාණයක් රථවාහන මූල්‍යනය මත සංකේත්‍යාණය වී පැවතුණි. කෙසේ වූවද, ඊය මූදල සඳහා ඇපැකරයක් ලෙස අඛාල වාහනය සැලැකීමත්, වාහනවල සම්පූර්ණ අයිතිය විශේෂිත කළුබද සමාගම සතුවීමත් නිසා මූල් කළුබදවල ස්වභාවය අනුවම ඊය පැහැර හැරීම නිසා ඇතිවිය ගැනී අවසානම විශාල ලෙස අඩු වේ. මෙසේ මූල්‍යනය කෙරෙන රථවාහන පොදු ප්‍රවාහන, හාන්චි ප්‍රවාහන හා පෙළද්ගලික හාවිතය වැනි විවිධ අරමුණු සඳහා විවිධ අංශවල ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ප්‍රයෝගනයට ගැනෙන බැවින්, කළුබද පහසුකම් වාහන වෙනුවෙන් සංකේත්‍යාණය වී පැවතීම කරමාන්තයට ඇති ප්‍රධාන අවධානමක් ලෙස නොසැලැක්. කෙසේ වූවද, යන්ත්‍රසුත්‍ර වැනි ප්‍රාග්ධන උපාංග මිලදී ගැනීම සඳහා පහසුකම් සැලැකීම මගින් සිය කළුබද කළමි

8.6 කාඩ්බූඩ සමාගම්වල විශේෂිත කළුබද සමාගම්හි කළුබද පහසුකම්වල ආංශික වර්ගිකරණය	රුපියල් ද දැනුව	
	2005 (අ)	2006 (අ)
අංයය		
කාලීකරණයක්	1,397.7	1,577.7
කරමාන්ත	2,515.4	2,269.6
වෙළද	7,615.7	8,518.1
ප්‍රවාහන	4,766.8	3,918.5
ඉඩකිරීම	1,150.6	1,294.0
සේවා	6,438.9	8,196.8
අනෙකුත්	3,050.0	3,668.6
එකතුව	26,935.1	29,443.3

(අ) සංයෝධිත

(ආ) තාවකාලීක

මූල්: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විවිධාංගිකරණය කර ගැනීම සඳහා විශේෂීත කළේපු සමාගම් දීරිමත් කිරීමට අවධානය යොමු වී ඇත.

වනික් බැංකු : 2006 වසර තුළදී වනික් බැංකු කටයුතු අඛණ්ඩව වර්ධනය වූ අතර, මෙම අංශයේ මුළු වන්කම් 2005 දී රුපියල් බිලියන 24.0 සිට 2006 දී රුපියල් බිලියන 31.4 දක්වා වැඩි විය. බඳු අඩු කිරීමට පෙර ලාභය පෙර වසරේ පැවති රුපියල් දළ ලක්ෂ 183 ට සාපේක්ෂව 2006 දී රුපියල් දළ ලක්ෂ 350 ක් විය. කළබදු, මූල්‍ය උපකරණවල ආයෝජන සහ නිය දීමේ කටයුතු වනික් බැංකු අංශයේ ප්‍රගතියට ප්‍රධාන ලෙස දායක විය.

ඒකක භාර : කොළඹ කොටස් වෙළෙදපොලෙහි ක්‍රියාකාරකම්වල භා ආර්ථිකයේ වූ වර්ධනයට අනුකූලව ඒකක භාර ක්‍රියාකාරීත්වය ද දියුණු විය. ඒකක භාරවල සමස්ත වන්කම් 2005 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 4.5 ට සාපේක්ෂව 2006 වසරේදී රුපියල් බිලියන 5.4 දක්වා සියයට 18.6 කින් සැලැකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ආයෝජනයන්හි අයය වැඩිවිමත්, නිකුත් කර ඇති ඒකක සංඛ්‍යාව වැඩිවිමත් හේතුවෙන් ඒකක භාරවල ගුද්ධ වන්කම් අයය සියයට 19.1 කින් වැඩි විය. ඒකක භාරවල ප්‍රධානම ආයෝජන උපකරණය හිමිකම් ප්‍රාග්ධන කළඹ වූ අතර, එය සමස්ත ආයෝජනවලින් සියයට 69 ක් පමණ විය. වසර තුළදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල මෙන්ම ප්‍රතිමිලදී ගැනුම හිටිපුම්වලින් සිදු කෙරුණු ආයෝජන පහත වැළැඳුණු අතර, භාණ්ඩාගාර බැංකුමිකරවල ආයෝජන ඉහළ ගියේය.

ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම් : මෙවායේ ප්‍රධානතම ව්‍යාපාරික කටයුත්ත වනුයේ අධි අවවානම් ආයෝජන සඳහා ප්‍රාග්ධනය සැපයීමයි. එනම් සාමාන්‍යයෙන් ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලබාදෙන බව ප්‍රකාශ කරන නව ව්‍යවසායකයන්ගේ ආරම්භක ව්‍යවසාය සඳහා ප්‍රාග්ධනය ලබාදීමයි. වර්ෂය තුළ කොටස් වෙළෙදපොල කටයුතුවල වර්ධනයක් පැවතීම නිසා ව්‍යවසායක ප්‍රාග්ධන සමාගම්වල ආයෝජන ආකර්ෂණීය නොවීම හේතුවෙන් එම සමාගම්වල ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි සුළු පසුබැංක් වසර තුළදී දක්නට ලැබේණි.

විශ්‍රාම් ඉතිරිකිරීමේ ආයතන

විශ්‍රාම් අරමුදල් : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, සේවක භාරකාර අරමුදල, රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල, දායක විශ්‍රාම් අරමුදල සහ පොද්ගලික අර්ථසාධක අරමුදල් වලින් සුදුම්පිළත් විශ්‍රාම් අරමුදල්වල මුළු වන්කම් 2006 වර්ෂය තුළදී සියයට 14.0 කින් වැඩි වී රුපියල් බිලියන 671.5 ක් වූ අතර, මෙය වසර අවසානයේ සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතියේ වන්කම්වලින් සියයට 18.2 ක් නියෝජනය කළේය.

මෙරට පොද්ගලික අංශ සේවකයින්ගේ ප්‍රධානතම විශ්‍රාම් ප්‍රතිලාභ අරමුදල වන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, ගුද්ධ දායක මූදල් භා ආයෝජන ආදායම ඉහළ යාම හේතුවෙන් වන්කම් පදනමේ වැඩි වීමක් වාර්තා කළේය. 2006 වසර තුළදී මෙහි සමස්ත වන්කම් රුපියල් බිලියන 67 දක්වා සියයට 12.22 ක ප්‍රතිලාභයක් වාර්තා කරමින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 46.4 ක දළ ආදායමක් උපයා තිබේණි. 2006 දී සාමාජික ගැනුම සාමාන්‍ය අනුපාතිකය සියයට 10.2 ක සංලාඡ එලදා අනුපාතිකයක් ලබාදෙන ලද අතර, එය 2006 තැන්පතුවල වාර්ෂික බරිත සාමාන්‍ය අනුපාතිකය වූ සියයට 6.80 ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි.

මෙරට සේවා දායකත්ව විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය වන සේවක භාරකාර අරමුදල ද, ගුද්ධ දායක මූදල් භා ආයෝජන ආදායම ඉහළ යාම හේතුවෙන් වන්කම් පදනමේ වැඩි වීමක් වාර්තා කළේය. 2006 වසර තුළදී මෙහි සමස්ත වන්කම් රුපියල් බිලියන 67 දක්වා සියයට 14 කින් ඉහළ ගිය අතර, එහි සමස්ත දායක මූදල් ද සියයට 20 කින් රුපියල් බිලියන 6 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2006 අග වනවිට සේවක භාරකාර අරමුදල් නොපියවා සාමාජික මූදල් ශේෂ රුපියල් බිලියන 66 දක්වා සියයට 15 කින් වැඩි විය. සමස්ත ආයෝජන 2006 අග වනවිට රුපියල් බිලියන 64 ක් වූ අතර, එය රාජ්‍ය සුරක්ෂා මත දැඩි ලෙස (සියයට 93) සංකේතුණය වී පැවතිණි.

රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල් සහ දායක විශ්‍රාම අරමුදල් වන්කම් පදනම 2006 වසරේදී රුපියල් බිලියන 16 ක් විය. මෙයට අමතරව, 2006 තුළදී අනුමත පොද්ගලික අර්ථසාධක අරමුදල් 88 ක් පැවති අතර, ඒවායේ සමස්ත වන්කම් අයය රුපියල් බිලියන 95 ක් විය.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ සේවක භාරකාර අරමුදල තුළින් දළ ලක්ෂ දෙකක පමණ සක්‍රීය සමාජික ගිණුම් ප්‍රමාණයක් ආවරණය වුවද, කිසිදු සමාජ ආරක්ෂණ යොජනය තුම්යක් ආවරණය නොවන අසංවිධිත අංශයේ සේවකයින් දළ ලක්ෂ තුනක් පමණ සිටිති. ගුම හමුදාවේ සිටින එවැනි ආරක්ෂණ ආවරණයක් නොමැති සේවකයන් සඳහා ඒකාබද්ධ ස්වේච්ඡා දායකත්ව සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමයක් සකස් කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳව මහ බැංකුව සක්‍රීය ලෙස සොයාබලනු ඇත.

රුක්ෂණ සමාගම් : වාරික අයය, ලාභ සහ වන්කම් අනුව 2006 තුළදී රුක්ෂණ කරමාන්තය සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. රාජ්‍යක රුක්ෂණ සංස්ථාව සමග ජනගත්ති රුක්ෂණ සමාගම ආරම්භ වීමන් සමග ජීවිත හා සාමාන්‍ය රුක්ෂණ සැලින්කේ තකාළුල් රුක්ෂණ සමාගම ආරම්භ වීමන් සමග ජීවිත හා සාමාන්‍ය රුක්ෂණ සැලින්කේ තකාළුල් පසුගිය වසරේ මෙන්ම 15 ක් ලෙස නොවනස්ව පැවතුණි. රුක්ෂණ සමාගම් එක්ව ගනවිට මූල්‍ය පද්ධතියේ සමස්ත වන්කම්වලින් සියයට 2.9 ක් නියෝජනය කළ අතර, 2006 වසර තුළ එය රුපියල් බිලියන 107.3 දක්වා සියයට 2.1 කින් වර්ධනය විය. රුක්ෂණ කරමාන්තයේ

සමස්ත වත්කම්වලින් සියයට 72 ක් පමණ විශාලම ආයතන දෙක වෙත සංකේෂණය වී පැවතිණි. රුපුණ ව්‍යාප්තිය, එනම් දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයට මූල්‍ය දළ වාරික අනුපාතය 2006 දින සියයට 1.3 ක් වශයෙන් නොවෙනස්ව පැවති අතර, රුපුණ සනත්වය, එනම් ඒක පුද්ගල වාරික අය 2005 දිනු රුපියල් 1,543 සිට 2006 දි රුපියල් 1,804 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත.

8.3 මූල්‍ය වෙළෙදපොල ප්‍රව්‍යතාව

අන්තර් බැංකු ඒක්සන මූදල් වෙළෙදපොල: වෙළෙද-පොලහි අඩු උවසිලතා තත්ත්වය පිළිබඳ කරමින් වසරේ මූල්‍ය කාරුණුවේ රුපියල් බිලියන 310 ක් වූ අන්තර් බැංකු ගනුදෙනු පරිමාව වසරේ අවසාන කාරුණුව වනවිට රුපියල් බිලියන 610 දක්වා වැඩි විය. එසේම දෙනික සාමාන්‍ය අන්තර් බැංකු ඒක්සන මූදල් වෙළෙදපොල පරිමාව වසරේ පළමු මාස 3 තුළ රුපියල් බිලියන 5 සිට වසරේ අවසාන මාස 3 වනවිට රුපියල් බිලියන 10 ක් පමණ දක්වා අනුක්‍රමයෙන් ඉහළ ගියේය.

බැංකු කිහිපයක් තුළ උවසිලතාව සංකේෂණය වීම සහ රත්සේ සුරකුම්පත් හා සසදන විට ඒක්සන මූදල් වෙළෙදපොල ගනුදෙනු සඳහා පවතින බදු වෙනස්කම් තිසා ඒක්සන මූදල් වෙළෙදපොල තුළ ව්‍යුහාත්මක අවහිරනා පවතී.

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙදපොල

විදේශ වෙළෙඳුම් කටයුතු හා ප්‍රේෂණ ලැබීම් ඉහළයාම පිළිබඳ කරමින්, 2006 වසර තුළදී අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය වෙළෙදපොල කටයුතු ඉකා විශාල ලෙස ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී විදේශ විනිමය වෙළෙදපොල කටයුතු හා ප්‍රේෂණ දේශීය සාංගමික පාරිභෝගිකයන් වෙත රුපියල් මත පදනම් වූ අන්තර් ව්‍යුහාතර මූදල් විකල්ප (Options) ඉදිරිපත් කිරීමට මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවලට අනුමතිය ලබා දුන්නේය. වාණිජ බැංකු හා මුළුන්ගේ පාරිභෝගිකයන් අතර විදේශ විනිමය විකිණීම් හා මේලි ගැනීම් සිදු කළේය. ඉහළ යන පොලී අනුපාතික වාතාවරණය සහ උද්ධමන අපේක්ෂා හේතුවෙන් තුළ වෙළෙදපොල රුචිය කෙටිකාලිනා කළේමීම් කෙරෙහි යොමු වී පැවතිණි.

2005 වසර හා සන්සන්දනය කිරීමේදී 2006 වසර තුළදී ප්‍රාමික වෙළෙදපොල තුළ නිකුත් කිරීම් ඉහළ ගියේය. රුපියල් නිකුත් කරන ලද දළ හාණ්ඩාගාර බිඳුපත් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 628 ක් පමණ විය. වෙන්දේසි මගින් ගැඳ හාණ්ඩාගාර බිඳුපත් නිකුත් කිරීම් රුපියල් බිලියන 24 ක් විය. දින 91 හාණ්ඩාගාර බිඳුපත් මූල්‍ය දළ නිකුත් කිරීම්වලින් සියයට 64 ක් විය. මෙය මූදල් වෙළෙදපොල තුළ අමතර උවසිලතා පිඛනයක් ඇති කිරීමට හේතු විය.

ඉහළ යන ඉන්ධන මිල ගණන්වල බලපෑම අවම කිරීමටත්, විදේශ විනිමය වෙළෙදපොල උපවාවන අඩු කිරීමටත්, ඉන්ධන ආනයනය හරහා සමාගම්වලට ඉදිරි රකුම්වලට (Hedging) ඇතුළු වීමට ඉඩ සැලසෙන පරිදි ඉදිරි රකුම් උපකරණ සංවර්ධනය කිරීමට මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකු දිරීමත් කරන ලදී. ඉදිරි රකුම් උපකරණ හඳුන්වාදීම තුළින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙදපොල තවදුරටත් වර්ධනය වනු ඇත.

8.7 සංඝ සංඝ		මූල්‍ය වෙළෙදපොල තිකාකාරීත්වය 2004 - 2006				
		රුපියල් දී පෙන්වන ප්‍රමාණ හාණ්ඩාගාර බිඳුපත් වෙළෙදපොල				
කාරුණුව	මූල්‍ය හිමි/ වෙළෙදපොල	මිලදිගේ ප්‍රමාණය		මිලදිගේ ප්‍රමාණය		
		ණය ගැනීම්	ණය ගැනීම්	මහ බැංකුව ව්‍යුහාත්මක අනෙකුත් බැංකු	මහ බැංකුව	මහ බැංකුව
කාරුණුව 1	183,377	103,970	29,917	48,904	25,149	
කාරුණුව 2	372,607	104,683	20,000	62,929	21,754	
කාරුණුව 3	350,969	136,022	35,550	72,623	27,849	
කාරුණුව 4	456,537	125,298	47,790	58,468	19,040	
2004						
කාරුණුව 1	310,678	98,810	29,923	45,349	23,538	
කාරුණුව 2	230,345	108,231	27,943	63,213	17,075	
කාරුණුව 3	283,380	147,252	35,209	72,568	39,475	
කාරුණුව 4	232,835	131,476	13,034	77,927	39,515	
2005						
කාරුණුව 1	311,359	147,481	16,796	72,639	58,046	
කාරුණුව 2	453,677	144,412	29,592	65,314	49,506	
කාරුණුව 3	455,027	152,254	47,755	58,985	45,514	
කාරුණුව 4	609,438	183,719	71,581	62,743	49,395	
2006						

මූල්‍ය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

රුපියල් සුරකුම්පත් වෙළෙදපොල

රුපියල්වලින් අගය කරන ලද ගැනීම් ප්‍රයාග අවශ්‍යතාවන්ගෙන් කොටසක් සපුරා ගැනීම සඳහා රුපියල්වලින් අගය කරන ලද උපකරණ වන හාණ්ඩාගාර බිඳුපත්, හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ රුපියල් ගැනීම හාවතායෙන් අරමුදල් ඉහළ නැංවීම තවදුරටත් සිදු කළේය. ඉහළ යන පොලී අනුපාතික වාතාවරණය සහ උද්ධමන අපේක්ෂා හේතුවෙන් තුළ වෙළෙදපොල රුචිය කෙටිකාලිනා කළේමීම් කෙරෙහි යොමු වී පැවතිණි.

2005 වසර හා සන්සන්දනය කිරීමේදී 2006 වසර තුළදී ප්‍රාමික වෙළෙදපොල තුළ නිකුත් කිරීම් ඉහළ ගියේය. රුපියල් නිකුත් කරන ලද දළ හාණ්ඩාගාර බිඳුපත් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 628 ක් පමණ විය. වෙන්දේසි මගින් ගැඳ හාණ්ඩාගාර බිඳුපත් නිකුත් කිරීම් රුපියල් බිලියන 24 ක් විය. දින 91 හාණ්ඩාගාර බිඳුපත් මූල්‍ය දළ නිකුත් කිරීම්වලින් සියයට 64 ක් විය. මෙය මූදල් වෙළෙදපොල තුළ අමතර උවසිලතා පිඛනයක් ඇති කිරීමට හේතු විය.

හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වැඩිසටහන යටතේ රුපියල් බිලියන 310 ක් නිකුත් කෙරිණි. මෙම ප්‍රමාණයෙන්, වෙන්දේසි මගින් නිකුත් කරන ලද ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 43 ක් වූ අනාර, රුපියල් බිලියන 267 ක් සාපු නිකුත් කිරීම් මගින් විය. මෙයින් රුපියල් බිලියන 6 ක් රුපියල් නිකුත් සාපු නිකුතුවක් වශයෙන් කරන ලද උද්ධමන දරුගක හා බැඳුම්කර වැඩිසටහන විය.

එක්සත් ජනපද බොලර්වලින් අගය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර 2006 ජුනි, අගෝස්තු සහ සැප්තැම්බර්

යන මාසවල පැවති වෙන්දේසි 3 ක් මගින් නිකුත් කරන ලදී. වෙන්දේසි තුනම සඳහා අධි දායකත්වයක් පැවති අතර, අවුරුදු 2 (ඒ.ජ. බොලර් දිග ලක්ෂ 320) සහ අවුරුදු 3 (ඒ.ජ. බොලර් 260) වශයෙන් ඒ.ජ. බොලර් දිග ලක්ෂ 580 ක මූල් අරමුදල් ප්‍රමාණයක් රස්කර ගන්නා ලදී. මෙම බැඳුම්කර නිකුත්ත් සඳහා පොලී අනුපාතික වූයේ සය මාසික ලන්ඩින් අන්තර් බැංකු අර්ථාත් අනුපාතිකයට වසර දෙකක කල් පිරිම් සඳහා පදනම් අංක 132 ක සහ වසර තුනක කල් පිරිම් සඳහා පදනම් අංක 141 ක ආන්තිකයක් එකතු කළ අනුපාතිකයකි. නව රාජ්‍ය මායා උපකරණයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බැඳුම්කර රජය විසින් 2006 පෙබරවාරි මස නිකුත් කරන ලද අතර, වසර අවසානය වනවිට එමගින් ඒ.ජ. බොලර් දිග ලක්ෂ 2.5 ක අරමුදල් ප්‍රමාණයක් රස්කර ගත හැකි විය. දේශීය යාය සුරුකුම්පත් වෙළෙඳපාලෙහි පිබිනය අඩු කිරීම සහ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය ස්ථාපි කිරීම සඳහා, වසර තුනක කාලයක් සඳහා ඒ.ජ.බොලර් දිග ලක්ෂ 100 ක විදේශීය ඒකාබද්ධ වාණිජ යායක් ලන්ඩින් අන්තර් බැංකු අර්ථාත් පොලී අනුපාතිකයට පදනම් අංක 75 ක ආන්තිකයක් එකතු කළ විව්‍යාපා පොලී අනුපාතිකයට ලබා ගන්නා ලදී.

නව වර්ධනයන්: රාජ්‍ය සුරක්ෂිත පත් වෙළෙදපොල යම්කාක් දුරකථ ලිහිල් කෙරැණු අතර, 2006 නොවැම්බර මස සිට රුපියල්වලින් ගැය කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලින් සියලු 5 ක් දක්වා ප්‍රමාණයක් විදේශීය ආයෝජකයන් විසින් මිලදී ගැනීම අනුමත කරන ලදී. ප්‍රාග්ධන ගිණුම ගනුදෙනු තවදුරටත් තිද්‍යුත් කිරීම සඳහාත් ආයෝජක පදනම පුරුල් කිරීම සහ බැඳුම්කර වෙළෙදපොල තුළ තරගකාරීන්වය වැඩි කිරීම මගින් ප්‍රාග්ධන වෙළෙදපොල සංවර්ධනය කිරීම සඳහාත් මෙම ක්‍රියා මාර්ග ගන්නා ලදී.

සාම්ජික නාය කුරුකුම්පත් වෙළඳපොල

වාණිජ පත්‍ර: 2006 වසර තුළදී වාණිජ පත්‍ර වෙළඳුපොල කටයුතු සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගිය අතර, 2005 වසරේදී පොලී ආදායම මත රැදවුම් බඳ්ද ඉවත් කිරීම සහ ආර්ථික කටයුතුවල සිදු වූ වර්ධනය මේ සඳහා හේතු විය හැකිය. 2005 දී රුපියල් බේලියන 10.9 වූ මුළු වාණිජ පත්‍රිකා අරමුදල් ප්‍රමාණය 2006 වසර තුළ රුපියල් බේලියන 23.5 ලෙස දෙශගුණයකටත් වැඩි වර්ධනයක් පෙන්වේය. 2005 වසරේදී සියයට 8.90 - 14.25 අතර පරාසයක පැවති වාණිජ පත්‍ර සඳහා වූ පොලී අනුපාතික හා සැපයීමේදී 2006 වසර තුළදී එය සියයට 10.80 - 16.95 අතර පරාසයකින් ඉහළ ගියේය. නීතුත් කරන ලද මුළු වාණිජ පත්‍රිකාවල වට්නාකම් න් සියයට 95 ක්ම මාස 3 ට වඩා අඩු කළ පිරිමී කාලයකින් යුත්ත වූ අතර, වසර අවසානය වනවේට නොපියවූ වාණිජ පත්‍රවල මුළු වට්නාකම රුපියල් බේලියන 3.4 ක් විය.

සාංගමික බලුමිකර:

සාංගමික බැඳුම්කර වෙළඳපෙළාලෙහි සියාකාරකම 2006 වසර තුළදී වර්ධනය විය. ඇප රහිත පාලිත නිදහස් කළ තැකි මෙයකර නව නිකුත්ත් දෙකක් සී/ස සෙලාන් බැංකුව සහ ඩේල්පිසිස බැංකුව විසින් 2006 දී නිකුත් කරන ලදී. සාංගමික බැඳුම්කර මිනින් සපයා ගත් අරමුදල ප්‍රමාණය 2005 දී වාර්තා කළ රුපියල් දශ ලක්ෂ 350 ට සාපේක්ෂව, 2006 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,257 දක්වා විභාල ලෙස රූහු නියෝග කොළඹ කොටස් තුවමාරුවෙහි මෙය පූරුෂකම්පත් වෙළඳ කටයුතු සන්යන්දනාත්මකව අඩු අගයක් ගනී. කෙසේ වුවද මුළු සාංගමික මෙය පිරිවැටුම රුපියල් දශ ලක්ෂ 405 ක් වූ අතර, එය පසුගිය වසරට වාර්තා කළ පිරිවැටුම හා සැබඳීමේදී සියයට 96 ක වැඩි විමක් පෙන්විය.

කොටස් වෙළෙඳපොල

විශේෂයෙන්ම වසර අවසාන භාගය කුඩා කොළඹ කොටස් පුවමාරුව ඉහළ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2006 වසර කුළ සියලු කොටස් මිලද දරුණකය සහ මිලංක මිලද දරුණකය පිළිවෙළින් සියයට 42 කින් හා 51 කින් වර්ධනය විය. 2006 වසර අවසාන වන්වීට වෙළෙඳපාල ප්‍රාග්ධනීකරණය සියයට 43 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය රුපියල් බිජියන 835 ක් විය. එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 30 ක් පමණ විය. මෙම වර්ධනයට දායක වූ ප්‍රධාන අංශයන් වූයේ වෙළෙඳපාල ප්‍රාග්ධනීකරණයෙන් සියයට 65 කට දායක වන විදුලි සංඛ්‍යා, ආයෝජන විවිධානිකරණ හා බැංකු, මූල්‍ය හා රක්ෂණ අංශයන්ය.

කොටස් වෙළඳපාලේ ගක්තිමත් ත්‍රියාකාරීන්වය හේතු වූයේ සමාගම්වල ඉහළ ඉපයෝගීම් හේතුවෙන් ලැයිස්තුගත සමාගම්වල සිදුවූ යහපත් වර්ධනයයි. වෙළඳපාල මිල ඉපයෝගීම් අනුපාතය 2005 දී 12.4 සිට 2006 වසර වනවිට 14 දක්වා වැඩි විය. මෙමගින් වැඩිදුර වර්ධනයන් පිළිබඳව වෙළඳපාල අපේක්ෂා පෙන්වුම් කරනු ලබයි. ඉහළ උද්ධිමත්තය නිසාවෙන් ස්ථාවර ආදායම් සුරක්ෂිතයන් ඇතුළත් බොහෝමයක් ආයෝජන උපකරණ සඳහා සාණ මූර්ත පොලී අනුපාතික පැවතීම ද 2006 වසර තුළදී කොටස් වෙළඳපාල ආයෝජන සඳහා යහපත් ලෙස බලපා තිබේ. විදේශ ආයෝජකයන්ගේ සහභාගිත්වයේ සිදු වූ වර්ධනය පෙන්වුම් කරමින් 2006 දී ගුරුද විදේශ මිලදී ගැනීම් රුපියල් බිලියන 5.4 ක් වූ අතර, ඒ සමගම මූල පිරවුමුම්න් සියලු 67 කට හිමිකම් පෑ දේශීය ආයෝජකයන්ගේ උදෙසාගය ද අඛණ්ඩව දැකිය හැකි විය. ප්‍රාථමික වෙළඳපාල කටයුතු වසර තුළදී තරමක් අඩු වූ අතර, ආරම්භක කොටස් නිකුත්ත් 2 ක් පමණක් සිදුකරන ලදී. නව නිකුත්ත් සහ හිමිකම් නිකුත්ත් ලෙස කොටස් වෙළඳපාල තුළ රස් කරන ලද අරමුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 5.2 ක් විය.

2006 වසර කුඩා මූල්‍ය වෙළෙඳ නියෝතියන් සංඛ්‍යාව 20 බවට පත් කරමින් කොටස හා ණය සුරක්ෂිත සඳහා නව වෙළෙඳ නියෝතියන් ලේස සමාගම් පහක්.

8.8 සංඛ්‍යා සටහන

කොටස් වෙළෙඳපාල කියාකාරිත්වය

காலையிலே	2005	2006
சம்பள கொடுப்ப திடல் ரத்துக்கை (அ)	1,922.2	2,722.4
வருடகிட வெளை (%)	27.6	41.6
திடல் திடல் ரத்துக்கை (ஆ)	2,451.1	3,711.8
வருடகிட வெளை (%)	18.2	51.4
வெல்லூரூபல பூஷ்டிக்கரண ரூபியல் விலை (அ)	584	835
த.க.நீல பிரிவத்தை கை வெல்லூரூபல திடல் ரத்துக்கை (ஆ)	24.7	30.0
வெல்லூரூபல பூஷ்டிக்கரண ஈ சிரில்பும் அதற் அனுபவம் (%)	12.4	14.0
வெல்லூரூபலி கூட கொடுப்ப விவராமா (ரெ. ஏ. மூ. கை)	19.6	12.6
வெல்லூரூபலி கூட கொடுப்ப விவராமா (ரெ. ஏ. மூ. கை)	114,599	105,154
வெல்லூரூபலி கூட கொடுப்ப சுதா (ஏ. மூ. கை)	5,128	3,912
வெல்லூரூபலி கூட சுதா சுதா சுதா சுதா	242	232
கொடுப்ப வெல்லூரூபலி கை	239	237
கொடுப்ப முத்துப்பா கை (ஆ)	3	1
ஆப்பிளக் கூடத்து ரத்துக்கை/விதிக்கும் சுதா ரத்துக்கை கூடம்பாலி (ஆ)	3	2
கித்திக்கும் கித்துத்து கை	18	16
கித்திக்கும் கித்துத்து கையை ஒக்கையுடும் பூஷ்டி ரூபியல் ஏ. மூ. கை	3,783	4,705

කොළඹ කොටස් පුවමාරුවට එකතු විය. මෙම සාමාගම් වෙත සුරක්ෂිත පත් හා විනිමය කොමිසම මගින් කොටස් කැරුවකරුවන් හා වෙළඳුන් ලෙස බලපෑනු නිකුත් කරන ලදී.

මැත වර්ෂවලදී නව ලැයිස්තුගත කිරීම ඉතා අඩු මට්ටමක පැවති බැවින්, කොළඹ කොටස් ඩුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත සමාගම සංඛ්‍යාව දැක්කා වට්ටු විභා වැඩි කාලයක් තුළ දැනට පවතින සංඛ්‍යාව වන 237 ආසන්නයේ පැවති ඇතේ. මෙය කොළඹ කොටස් ඩුවමාරුවෙහි වර්ධනය සඳහා බාධාවක් ලෙස පවතින අතර, ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ ස්වර්ධනය සඳහා මෙම ගැටුවෙහි පිළිබඳව අවධානය යොම්වීම අවශ්‍ය වේ.

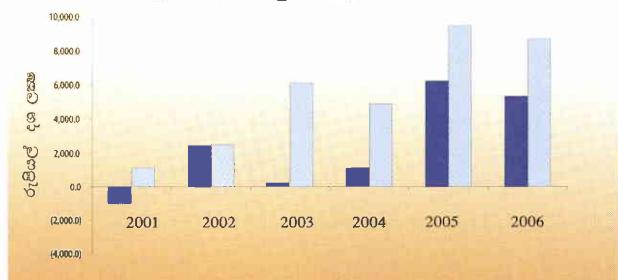
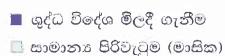
8.4 සංවර්ධන මූලනකරණය හා මූලන පහසුකම් සඳහා පෙනී බේ පස්වා

କୁଳାଲ ମହିନା

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු ද ඇතුළුව බැංකුවල කාබා සංඛ්‍යාව වැඩිවිමත් සමග සංවර්ධන මූල්‍ය හා ප්‍රමාණ මූල්‍ය අංශයෙහි ආයතන ප්‍රසාරණය 2006 වර්ෂයේදී ද නොකළබා සිදු විය. තේ සහ බහුවාර්ශික හෝර වගා අංශයන්හි සංවර්ධනය සඳහා කටයුතුවත් සහාය වනු පිණිස ග්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් තේ සංවර්ධන ව්‍යාපාති (වත්තිය අරමුදල්) යෙද යෝජනා ක්‍රමය සහ දෙවන බහු වාර්ශික හෝර සංවර්ධන ව්‍යාපාති (වත්තිය අරමුදල්) යෙද යෝජනා ක්‍රමය 2006 වර්ෂයේදී හඳුන්වා දෙනු ලැබේය. සුනාම් ව්‍යසනයට ගෞදුරුවුවන් යැඹු නගා සිටුවනු පිණිස විශේෂයෙන් හඳුන්වා දෙන ලද "සුසභන" යෙද යෝජනා ක්‍රමය, කුඩා ව්‍යාපාර යැඹු නගා සිටුවීමේ

8.2 රුප සටහන

**କୋଲାଇ କୋଲାଇ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେଣୁ ପିରିବ୍ୟେତ୍ତି ଜଗା
ବିର୍ଦ୍ଦିତ ଜଗତକାନ୍ତିତିରେ**

පුනාම් ප්‍රතිජයස්කරණ කටයුතු සඳහා අරමුදල් සැපයීම අරමුණු කර ගනිමින් 2007 වර්ෂයේ සිට ක්‍රියාත්මක කිරීමට තියෙන වූ අලුත් නය යෝජනා ක්‍රම දෙකක මූලික කටයුතු මේ වනවිට අවසන් කොට තිබේ. පස්වාත් සුනාම් ඉදිකිරීම කටයුතුවල තියුතු සමාගම් වෙත සැපයෙන බැංකු නය මුදල් සඳහා ප්‍රතිමූලය සපයනු පිණ්ස ප්‍රංශ රජය විසින් මූලුකරණය කරන ලද ඉදිකිරීම අංක සංවර්ධන නය ව්‍යාපෘතිය හා සුනාම් ව්‍යසනයෙන් සාර්ථක හානි සිදු වූ විශේෂයෙන් මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායයන් මූලුකරණය කෙරෙන යුරේසිය ආයෝජන බැංකු (ලිවිසුම B) නය ක්‍රමය ඉහත සඳහන් නය යෝජනා ක්‍රම දෙක විය. මහ බැංකුව මෙම යුරේසිය නය ක්‍රමය යටතේ ලැබෙන නය සම්බන්ධව තටෑන කරන පධාන ආයතනයයි.

සුළු ගොවීන් හා ඉඩම් නොමැති අය සඳහා වන ණය ව්‍යාපෘතියෙහි (ඉපුරුෂ) ප්‍රතිඵල ඇගයීමේ සමීක්ෂණයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2005 වර්ෂයේදී සිදුකරනු ලැබේණ. මෙම සමීක්ෂණයේ අරමුණ වූයේ යොලා-සින්ගේ දිලිඳුකම පිටුදුකීම සඳහාත් මුහුන්ගේ තේවන තත්ත්වය නගා සිට්ටිම සඳහාත් සමස්තයක් වශයෙන් එම ව්‍යාපෘතිය මින් තු අයකත්වය ඇගයීමයි. සුළු ගොවීන් හා ඉඩම් නොමැති අය සඳහා වන අය ව්‍යාපෘතිය (ඉපුරුෂ) වසර 15 ක් පුරා ව්‍යාපෘතිමක විමෙන් පසුව ප්‍රතිලාභීන් දිලිඳු බවින් මුද්‍යාගැනීමෙහි හා මුහුන්ගේ තේවන තත්ත්වය නගා සිට්ටිමෙහි ලා එහි සාර්ථකත්වය ඇගයීම සඳහා ව්‍යාපෘතියෙහි ප්‍රතිඵල ඇගයීමේ පුළුල් සමීක්ෂණයක් 2005 වර්ෂයේදී සිදුකරන ලදී. අවම වශයෙන් වසර 5 ක කාලයක් ව්‍යාපෘතියෙහි කටයුතු හා සම්බන්ධව සිටි ප්‍රතිලාභී පවුල් 1200 ක නියුතියක් මෙම සමීක්ෂණයට හාරුනය කෙරිණි. ජනගහන හා සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන්, ඉඩම් අධිකිය, ප්‍රාග්ධන හා ග්‍යාව සඳහා පාරිභෝගික හා ග්‍යාව වල අධිකිය, තිවාසවල තත්ත්වය හා මූලික පහසුකම්, ආදායම, අයගැනී හාවය, ඉතුරුම්, ආයෝජන, සේවාදායක ත්‍රාප්තිමත්හාවය හා ප්‍රතිලාභීන්ගේ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධනය යන අංශ පිළිබඳව මෙහිදී තොරතුරු රස්කරන ලදී.

ඉසුරු ගාය ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දිලිංගම පිවැදුකීමේ අරමුණින් නියාමක පදනම්න් හියාත්මක කරන ලද ව්‍යාපෘතියයි. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ආරම්භක අරමුදල කැපිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වන ජාත්‍යන්තර අරමුදල (IFAD), කුණේස්ථියානු ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන ජීව්‍යය (CIDA) හා ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් මහ බැංකුව යන ආයතන විසින් ප්‍රයෝග ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව තුළ පිහිටුවන ලද මධ්‍යම ව්‍යාපෘති කාර්යාලය මිනින් හා මහනුවර, ප්‍රත්තලම, ගාල්ල හා මාතර දිස්ත්‍රික්කයන්හි පිහිටුවූ දිස්ත්‍රික් ව්‍යාපෘති කාර්යාලවලින් මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි කටයුතු පරිපාලනය කෙරිණ. 1990 වර්ෂයේ සිට මෙම ගාය යෝගනා කුමය කියාත්මක විය.

දිස්ත්‍රික් ව්‍යාපෘති කාර්යාලවලට අනුයුත්ක් කරන ලද සෙව්‍ය නිලධාරීන් විසින් දිලිංග ජන කොටස් ව්‍යාපෘති ප්‍රතිලාභීන් ලෙස හදුනාගනු ලැබූ අතර, 4 - 6 දක්වා ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාවකින් සමන්වීත වන ස්වයං උපකාරක කණ්ඩායම් ලෙස ඔවුන් සංවිධානය කරනු ලැබේනු. මෙම කණ්ඩායම් සාමාජිකයින් සහිපතා කෙරෙන අඛණ්ඩ තුන්පතු වැඩපිළිවෙළකට සම්බන්ධ විය යුතු වූ අතර, සමාජ සංස්කරණ ක්‍රියාවලියකට හාර්තය කරන ලද ඔවුන් වෙත ප්‍රජාත්‍යා විම් පහසුකම්ද සපයනු ලැබේනු. මෙම සමාජ සංස්කරණ හා ප්‍රජාත්‍යා විම් වැඩසහන් තුළින් තමන්ට යෝගා වන ආදායම් උත්පාදන කාර්යයන් පිළිබඳව හදුනා ගැනීමට ප්‍රතිලාභීන්ට හැකියාව ලැබේනු. ස්වයං උපකාරක කණ්ඩායමක් මාස 6 ක් තුළ ඉතිරිකිරීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව සිය කිරීමට ඇති හැකියාව පෙන්වුම් කළ පසුව ප්‍රතිලාභීන්ට වෙන් වෙන්ව හෝ කණ්ඩායම් වශයෙන් ආදායම් උත්පාදන කටයුතු ඇරීම සඳහා ණය මුදල් ලබාගැනීමට ඉඩ සළසන ලදී. ආරම්භක ණය මුදල රියල් 20,000 නොඥුම්විය යුතු වුවද,

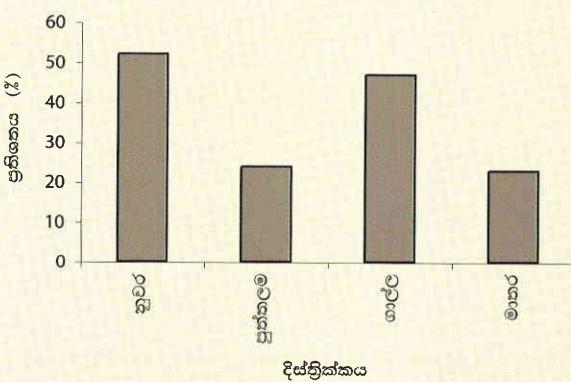
ප්‍රායෝගිකව ලබාදුන් ජය මූදලක වට්නාකම රුපියල් 5,000 ක් පමණ විය. පළමු ජය මූදල සම්පූර්ණයෙන් ගෙවා අවසන් කළ පසුව දෙවනි වට්යේදී විශාල ජය මූදලක් ලබාගැනීමට ප්‍රතිලාභියකුට හැකියාව ලැබේ. මෙම ජය ක්‍රමය ටැබෙන් එක් අයකුට ලබාදෙන ලද උපරිම ජය ප්‍රමාණය රුපියල් 50,000 කි.

ව්‍යාපාතියෙහි ප්‍රතිඵල අගයිලේ සම්සෘද්ධායේ කොකාගැනීම්

ව්‍යාපෘතියෙහි ප්‍රතිලාභී ප්‍රවුලක සාමාන්‍ය මාසික ආදායම (මාස 12 ක ආදායමේහි මාසික සාමාන්‍යය) රුපියල් 13,101 ක් බව හෙළිවී ඇත. දිස්ත්‍රික් වශයෙන් මෙම සාමාන්‍ය මාසික ආදායම් මට්ටම්වල විව්‍යනයන් පැවැති අතර, ගාල්ල (රු.11,030) හා මහනුවර (රු.9,281) දිස්ත්‍රික්කයන්ට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ ආදායම් තත්ත්වයක් ප්‍රත්තලම (රු.16,444) හා මාතර (රු.16,294) දිස්ත්‍රික්වලින් වාර්තා වී ඇත. තවද ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් දිලිඹු බවේ සිමාවන් ගණනය කර ඇති ආකාරයට අනුව ප්‍රතිලාභී ප්‍රවුල්වලින් සියලු 37 ක් තවදුරටත් දිලිඹු බවේ සිමාව තුළ රදී සිටින බව පෙනී ගොස් ඇත. එයින් අදහස් වන්නේ ප්‍රතිලාභී ප්‍රවුල්වලින් සියලු 63 ක් දිලිඹු බවේ සිමාව ඉක්මවා ආදායම් වර්ධනය කරගෙන ඇති බවයි. එසේ ව්‍යවද, මෙම ප්‍රතිල්ය ලබාගැනීම සඳහා ව්‍යාපෘතියෙහි කටයුතු පමණක්ම ජෙතුවී ඇතැයි යන්න ප්‍රකාශ කළ නොහැකියේ ගහනස්ථ ආදායම් හා වියදම් සම්ක්ෂණයේ දත්ත අනුව 1990 /91 - 2002 කාලයට අදාළව සමස්තයක් ලෙස ගත විට දිවයින් ග්‍රැමිය දිලිඹු හාටය සියලු 5 කින් අඩුවී ඇති බව හෙළිවී ඇති හෙයිනි. එහෙත් සියලු 63 ක් වන ප්‍රතිලාභී ප්‍රවුල් ප්‍රමාණයක දිලිඹුදාවය අඩුකිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ව්‍යාපෘතියෙහි සියාකාරිත්වය බලපා ඇති බව සඳහන් කළ හැකිය. දිස්ත්‍රික් වශයෙන් විශිධත්වයක් පෙන්වීම්, තවදුරටත් දිලිඹු තත්ත්වයේ පසුවන ප්‍රවුල් ඒකක ප්‍රමාණය මාතර හා ප්‍රත්තලම දිස්ත්‍රික්කවල පිළිවෙළින් සියලු 23 ක් හා සියලු 24 ක් වශයෙන් අඩු අගයක් ගන්නා අතර, ගාල්ල හා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කවල පිළිවෙළින් සියලු 45 ක් හා සියලු 52 ක් ව බව පෙනී ගොස් ඇත.

ව.ස. 10.1
රුප සටහන

ଓଡ଼ିଆ ଲକ୍ଷ୍ମୀପାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ

ପଥନ ଜ୍ଞାନଙ୍କ ଦେଖାଗୁଣୀମି, ପ୍ରତିଲାହି ପ୍ରମୁଖଲୋକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମି ଭବିତମ ଵର୍ଦ୍ଧନୀୟ ଶିଖି ଦିଳିଦ୍ରବ୍ୟାବ୍ୟ ଅବ୍ୟାପ୍ତି ଅନ୍ତି ବେଳତର୍କ ଭ୍ରମନ୍ତଙ୍କ ଶୈଖନ ତତ୍ତ୍ଵବ୍ୟ ଵର୍ଦ୍ଧନୀୟ ଶିଖି ଅନ୍ତି ବେଳତର୍କ ନିରାମନୀୟ କରିମତ ତରମି ପ୍ରମାଣିତକାରୀ ସ୍ଵାଦକ ପରିଯାଦି.

- (අ) ප්‍රතිලාභීන් වාසය කරන නිවාසවල තත්ත්වය වර්ධනය වේ ඇතු.

(ආ) විදුලිය, වැසිකිලි පහසුකම් වැනි මූලික අවබෝතා සපුරාගෙන ඇතු.

(ඇ) 2003/2004 පාරිභෝගික මූල්‍ය සහ සමාජ ආර්ථික සම්පූර්ණයේ දත්ත අනුව යුතු ලංකාවේ සාමාන්‍ය තත්ත්වයට වඩා කළේපවත්තා පාරිභෝගික හාණ්ඩ සම්බන්ධ ප්‍රතිලාභීන්ගේ හිමිකාරත්වය ඉහළ මට්ටමක පවතී.

(ඇ) කාමිකාර්මික උපකරණවල හා ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩවල හිමිකාරත්වය ද වර්ධනය වේ ඇතු.

(ඉ) ප්‍රතිලාභී පවුල්වල ලම්පින්ගෙන් විශාල සංඛ්‍යාවක් පොදුගැලීක උපකාරක පත්තිවලට සහ සති අත්ත දහම් පාසුද්‍රේවලට සහභාගී වෙති.

(ඊ) සියයට 63 ක් පමණ වූ ප්‍රතිලාභී පවුල් තමන් දිලිඳු බවින් මූලැගැනීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය හේතු වූ බව උපකාර කර ඇතේ.

(උ) ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් 2/3 ක් පමණ තම ජීවන තත්ත්වය දිලිඳුව සැකීමකට පත්ව සිටිති.

මෙම සම්බන්ධතායෙන් අනාවරණය වූ ඉතාම වැදගත් කරුණක් වන්නේ 2003/2004 පාරිභෝගික, මූල්‍ය හා සමාජ ආර්ථික සම්බන්ධතායේදී හෙළිවූ සමස්ත ණයගැනීම් රටාව හා සන්සන්දනය කරන විට මෙම ප්‍රතිලාභීන් ව්‍යවහාරිය තුළින් ලද මූල්‍ය පහසුකම් හේතුවෙන් ගය පහසුකම් උදෙසා අවිධිමත් අ-යය වෙත රඳා පැවැතිම බෙහෙවින් අඩවි ඇති බවයි. මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ ඔවුන් ඉතා ඉහළ පොලී අනුපාතිකයෙක් යටතේ ගය සපයන පොදුගැලික නියයෙන්නන්ගේ ග්‍රහණයෙන් මෙන්ම සැයුවුණ පිරිවැයක් සහිතව තම හිතවතුන්ගෙන් හා යුතින්ගෙන් නියට ගැනීමෙන්ද මිදී ඇති බවයි. තවද, සමස්ත ණයගැනීම් රටාවන් හා සන්සන්දනය කරන විට ඉහුරු ප්‍රතිලාභීන්

වර්ෂය තුළදී තවත් ව්‍යාපෘති ගණනාවක්ම අඩංගුව ත්‍රියාත්මක විය. සූළ ගොඹින් සහ ඉඩම් නොමැති පෙර සඳහා වන මෙය ව්‍යාපෘතිය (SFLCP) දිලිජුබව පිටු දැකිමේ ක්‍රුළ මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය (PAMP) සහ කෙටි කාලීන වගා මෙය සපයන සපිරි ග්‍රාමීය මෙය යෝජනා කුම්ය (NCRCS) යටතේ වර්ෂය තුළදී කවදුලත් මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම සිදු විය. පසු විවරම් සිම්පූල මගින් සොයාගත් කරුණු අනුව, මෙම ව්‍යාපෘතින්වලින් ප්‍රතිලාභ ලබන්නන්ගෙන් සැලකිය යුතු කොටසකගේ දිලිජු බව අඩු වේ ඇති.

ମୁଲନ ପହଞ୍ଚକତି ଛାଇରୁ ଦେବ ପ୍ରକଟିତ ପ୍ରଶ୍ନା କିମିତ

ମୁଲ୍ୟ ପରିଷ୍କାରମି କାହାର ଆଜି ତୁବି ପ୍ରସ୍ତରୀ ପ୍ରଶ୍ନାରେ କିମିମ କାହାର
କିମ୍ବା ମାରଗ କିମିମିପରିଯକୁ ମେମ ବିଚାର ତୁଲିଦେ ଗେନ ଆଜି.

ଲୋକଗନ୍ଧା ଉଚ୍ଚ ପ୍ରିଦେଲ୍‌ଲିଙ୍କର ଅତି ଶିଖାଳ କୋପଜକ୍ଷ ନିଃପ୍ରାଣନାମ୍ୟ କୁର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ ଜଳିବା ଯୋଦ୍ଧିବା ଆତି ବିଵିଦ ହେଲିବି ଆବେ.

සම්බන්ධ සොයාගැනීම් පුත්‍රිපත්තිමය තීරණ කළුහා කරන බිලපටේ

- (අ) රුපියල් 50,000 ක සීමාව ඉක්වා යන ජය අවශ්‍යතාවන් සඳහා වාණිජමය පදනම් ජය ලබාගැනීමට ප්‍රතිලාභීන් දිරිමත් කළ යුතුය. ප්‍රතිලාභීන්ගේ විශාල සංඛ්‍යා වක් ප්‍රකාශ කොට ඇත්තේ තමන්ට දැනට ලැබෙන ජය ප්‍රමාණය මුළුන්ගේ වර්තමාන ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවන්ට ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. එයින් තහවුරු වන්නේ මුළුන්ගේ ව්‍යාපාර ක්‍රියා ව්‍යවසාය මට්ටම ඉක්මවා වර්තනය වී ඇති බව සහ ඒ සඳහා වාණිජමය ජය පහසුකම් අවශ්‍ය බවයි.

(ආ) අලෙවිකරණ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් හා එය පුද්ගලික කිරීමටත්, අදාළ අංශ පිළිබඳව පුහුණුවේම් ලබාදීමටත් පියවර ගතයුතුය. ව්‍යාපාරීන් ප්‍රතිලාභීන් අතර, ව්‍යාපාර බිඳ වැට්ටීමේ අනුපාතය ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින අතර, එට බලපා ඇති ප්‍රධාන සාධකය වී ඇත්තේ මුළුන් මුහුණ දී ඇති අලෙවිකරණ ගැටලු වේ. එසේ හෙයින් ආදායම් උත්පාදන කටයුත්තක් ඇරිමට පලමු තම තීජ්පාදන සඳහා ප්‍රමාණවත් වෙළෙඳපාලක් පවතින බව තහවුරු කරගත යුතු වේ.

(ඇ) තමන්ගේ අර්ථික කටයුතු විවිධාංශීකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභීන් දිගුනැවීය යුතුය. බොහෝ ප්‍රතිලාභී කාමිකාර්මික, කාර්මික හා වෙළඳ ව්‍යාපාරවලනියැසිටි. වෙළෙඳුමහැරණුවේම් අනෙකුත් සේවා අංශයන්හි නිරත වී ඇති සංඛ්‍යාව ඉතා අශ්‍රේය. සේවා අංශය ප්‍රසාරණය වන ආර්ථික අංශයන් වන හෙයින් එම අංශයේ ආයෝජනයන් සඳහා ප්‍රතිලාභීන් දිරිමත් කළ යුතුය.

(ඇ) ව්‍යාපාරීන් කටයුතු පිළිබඳව පාරදායනාව ප්‍රවර්ධනය කරනු පිළිස ඉලක්කගත ප්‍රතිලාභීන් සම්බන්ධයෙන් යොගාගත්තා දිලිඳුව පිළිබඳ සීමාවත් උද්ධමනාත්මක තත්ත්වයට ගැළපෙන පරිදි වැඩිකිරීමට නිර්නිර සංගේධනය සිදුකළ යුතුය.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂීත බැංකු සඳහා අලුතින් ගාබා 120 ක් වේච් කිරීමට මහ බැංකුව අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. මේවායින් ගාබා 56 ක් වේච් වූයේ බෙස්නාහිර පලාතට පිටතින්ය. එසේම ගාබාවන් 120 ක් වෙනත් ප්‍රදේශීවලට ගෙනයාම සඳහා අනුමැතිය ලැබුණි. 2006 වසර තුළ ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුවට සහ ශ්‍රී ලංකා ඉතුරුම් බැංකුවට බලපත්‍රලාභී විශේෂීත බැංකු ලෙස ක්‍රියා කිරීමට සහ සීමාසහිත ICICI බැංකුවට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමට බලපත්‍ර ලබාදෙන ලදී. වසර තුළදී දැනට පවත්නා ක්‍රුෂ්‍ර මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම ද තවදුරටත් ප්‍රථම කරන ලදී.

ඉදිරි වසර 3 තුළදී කාලීකාර්මික සැකසුම් කරමාන්ත ද ඇතුළත්වන හා කාර්මික අංශය සඳහා ජ්‍යෙ සියලුට

කින් ඉහළ නැංවීම අනිවාර්ය කිරීමේ නියෝගයක් ඇතුළත් කිරීම සඳහා බැංකු නීති සංගේධනය කිරීමට 2006 අයවැයෙන් යෝජනා කරන ලදී. බැංකු විවිධ ව්‍යාපෘති යටතේ සාපුළුව හා වකුව කාමිකාර්මික අංශය හා සම්බන්ධ අරමුණු සඳහා තොරතුරු ලබාදෙන බැවින්, කාමි අංශයට දෙනු ලබන තොරතුරු සම්බන්ධ වර්තමාන තත්ත්වය පරිස්කාර කිරීම සඳහා සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී. එම සමීක්ෂණයට අනුව බලපෑත්‍රාතී බැංකු 37 න් බැංකු 28 ක් 2007 සඳහා යෝජන සියයට 3 අවශ්‍යතාව ඉක්මවා කාමිකාර්මික අංශය වෙත ලබා දී ඇත. තවද බැංකු 22 ක් කාමිකාර්මික අංශයට දී ඇති තොරතුරු ප්‍රමාණය සියයට 5 කට වඩා වැඩි වූ අතර, බැංකු 14 ක් කාමිකාර්මික අංශයට දී ඇති තොරතුරු ප්‍රමාණය සියයට 10 කට වඩා ඉහළත් පවතී. කාමිකාර්මික අංශයට අයත් කටයුතු පිළිබඳ සුපුළු නිර්වචනයක් සකස් කිරීම සහ කාමිකාර්මික අංශයට දෙනු ලබන තොරතුරු අවම ප්‍රතිගෙනක අවශ්‍යතාව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කුම්ලවේද සකස් කිරීම පිළිබඳව අවධානය යොමුව පවතී.

8.5 මුල්‍ය යටිතල පහසුකම්

ଶେବେମି କଣ ପିଲାଵିମି ଆଦିତ

ගෙවීම් හා පියවීම් සඳහා සුරක්ෂිත සහ කාර්යක්ෂම යටිතල පහසුකම් පැවතීම මූල්‍ය පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරිත්වය සහ ස්ථානිකාව සඳහා අත්‍යවශ්‍ය බැවින්, මහ බැංකුව ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධති ගණනීමත් කිරීම සහ පද්ධති අවෙශනු ය වැඩි දියුණු කිරීම කුළුන් ඒ හා සම්බන්ධ අභ්‍යල අවදානම් ඇඩු කිරීමට තව දුරටත් ක්‍රියා මාරුග ගන්නා ලදී. 2006 වසර කුළුදී ක්‍රියාවට තාවත ලද 2005 අංක 28 දුරන ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති පනතක අනුව මහ බැංකුව ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතියට අභ්‍යලව ප්‍රධාන කාර්යයන් තුනක් ඉටුකරනු ලබයි. ගෙවීම්, නිෂ්කාශණ සහ පියවීම් පද්ධති අවෙශනු ය, මූල්‍ය අංශය තුළ පද්ධතිමය වශයෙන් වැඩැගත් වන ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ජාතික ගෙවීම් ප්‍රතිපත්තිය නිර්මාණය කිරීම සහ ගෙවීම් පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීම ම්‍ය කාර්යයන් වේ.

මහ බැංකුව, මූල්‍ය අංශය කුළ පද්ධතිමය වශයෙන් වැශැත් වන වැඩි වට්නාකම් සහිත ගෙවීම් සහ සුරක්ෂාම නිශ්චාපන පද්ධතිය වන ලංකාසේවල්හි කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යන ලදී. ලංකාසේවල් පද්ධතිය යටතේ කොටස් 2 ක් පවතී. ජ්‍යා නම්, විභාල වට්නාකම්වලින් යුත් සහ කාල සංවේදී ගෙවීම් පියවන තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය (RTGS) සහ ගෙවීමට එරෙහිව පැවතීම (DvP) යන පදනම් මත සිදුකරන සුරක්ෂාම ගනුදෙනු පියවීම් මෙහෙයවන නිර්ලේඛන සුරක්ෂාම්පත් පියවුම් (SSS) තුළය වේ. 2006 වර්ෂය කුළදී මෙම ක්‍රම දෙකෙහිම පද්ධතින් ක්‍රියාත්මකව පැවතීම සියලුට 99.78 ක මට්ටමක පැවතුණු.

වටිනාකම්ත් යුත් සහ කාල සංවේදී රුපියල් ගෙවීම සඳහා බැංකු අතර අරමුදල් ඩුවමාරු කිරීමේ ප්‍රධාන පද්ධතිය වේ. මෙය ශ්‍රී ලංකාව තුළ කාසි හා තෝරුවූ භාවිතා නොකරන ගෙවීම්වලින් සියයට 81 කට දායක වේ. 2006 දී තත්කාලීන දේ පියවුම් පද්ධතිය හරහා පියවන ලද මුළු ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සියයට 17 කින් ඉහළ ගිය අතර, පියවනලද මුළු ගනුදෙනු ප්‍රමාණයේ වටිනාකම සියයට 3 කින් රුපියල් බිලියන 18,110 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. තත්කාලීන දේ පියවුම් ගනුදෙනුවලින් බහුතරය, අන්තර් බැංකු ඒක්සෑණ වෙළඳපොල, රජයේ සුරක්ෂිත වෙළඳපොල, විදේශ විනිමය වෙළඳපොල (රුපියල් ගෙවීම්), ව්‍යව වෙළඳපොල කටයුතු, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ගනුදෙනු කරුවන්ගේ හඳුසි ගෙවීම සහ ලංකාක්ලියර විසින් මෙහෙයවනු ලබන නීත්කාෂණ පද්ධතියේ ගුද්ධ වගකීම් පියවීම් ආදිය සම්බන්ධයෙන් විය. මහ බැංකුව, තත්කාලීන දේ පියවුම් පද්ධතිය තුළ සහභාගිවන ආයතන සඳහා රාජ්‍ය සුරක්ෂිත අභ්‍ය ලෙස තබා ගනිමින් දිනය තුළ ද්‍රව්‍යීල පහසුකම් ලබාදීම මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව කරගෙන යන ලදී. වෙළඳපොල සහභාගිවන්නන්ගේ ද්‍රව්‍යීල කළමනාකරණයෙහි දිසුනුවක් පෙන්වුම් කරමින් දිනය තුළ ද්‍රව්‍යීල පහසුකම් භාවිතා කිරීම සුළු වශයෙන් පහත වැටිනා.

ලංකාසෙකුරු පද්ධතිය (Lankasecure): ලංකාසෙකුරු පද්ධතිය, නිර්ලේඛන සුරක්ෂිත පත්‍ර පියවුම් ක්‍රමයෙන් (SS) සහ නිර්ලේඛන සුරක්ෂිත තැන්පත්‍රගාර ක්‍රමයෙන් (SSDS) සමඟවිත වේ. ලංකාසෙකුරු, රාජ්‍ය සුරක්ෂිත පත්‍ර, ඉලෙක්ට්‍රොනික හෝ නිර්ලේඛන අපුරුණ් නිකුත් කිරීමට සහ එසේ නිකුත් කරන ලද සුරක්ෂිත පත්‍ර ගනුදෙනු ගෙවීමට එරෙහිව පැවරීම යන ක්‍රමයට පියවීමට පහසුකම් සපයයි. 2006 අවසානයට ලංකාසෙකුරු මිනින් පවත්වාගෙන යන ලද මූල්‍ය නිර්ලේඛන සුරක්ෂිත පත්‍රවල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 1,134 ක් විය. මෙය තොටියා ඇති මූල්‍ය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කරවල වටිනාකම්න් සියයට 98.8 ක් විය. මෙම නිර්ලේඛන සුරක්ෂිත පත්‍ර රුපියල් බිලියන 258 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලිනුත්, රුපියල් බිලියන 876 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලිනුත් සමඟවිත විය. වසර අවසානයේදී ලංකාසෙකුරු විසින් තනි පුද්ගල සහ සමාගම් ගනුදෙනුකරුවන් යන දෙපිරිසම ආවරණය වන පරිදි අලෙවිකරුවන් සමඟ සාපුරු සහභාගිවන්නාන් භරභා ගිණුම් 26,936 ක් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

බැංකු අතර වෙක්පත් නිශ්චාෂණය කිරීමේ සූයාවලිය සිදුකරන ණයාගත පිළිබඳ වෙක්පත් නිශ්චාෂණ පද්ධතිය ලංකාක්ලියර සමාගම විසින් 2006 වසරේද හඳුන්වා ඇම, සිල්ලර සහ අඩු වරිනාකමකින් යුත් ගෙවීම කටයුතු ඉටු කිරීම සම්බන්ධ ප්‍රධාන වර්ධනයක් විය. ණයාගත වෙක්පත් පිළිබඳ නිශ්චාෂණ පද්ධතිය, වෙක්පත්වල පිළිබඳව විද්‍යාත් මාර්ගයෙන් ඉදිරිපත් කිරීමට උපකාර වන නිසා, ලංකාවේ ඕනෑම ප්‍රදේශයකින් තැන්පත් කරන

8.9 සංඛ්‍යා සටහන

ගෙවීම් පද්ධතිය යටතේ සිදුවූ කාඩි හා
නොවන ගෙවීම් ගනුදෙනු

ගෙවීම් පද්ධතින්	2005 (රු)		2006 (රු)	
	ප්‍රමාණය වටිනාකම (000) රු. ඩීලියන			
විකළ පරිමා වෙළඳ පද්ධති	150	17,543	175	18,110
වත්තාලීන දෑ පිළිම පද්ධතිය	150	17,543	175	18,110
සුර් පරිමා වෙළඳ පද්ධති	58,078	3,654	67,560	4,174
ප්‍රධාන වෙළඳ නිශ්චාපන පද්ධතිය	40,068	3,385	44,343	3,823
රුපියිය ඇතුළත් පද්ධතිය	ල. තො.	6	ල. තො.	4
ප්‍රාග්ධනී වෙළඳ නිශ්චාපන පද්ධතිය	1,376	64	510(අ)	25(අ)
ශ්‍රී ලංකා අත්තර බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය (SLIPS)	3,097	87	4,165	121
ණය කාඩ්පත්	12,352	42	16,391	55
ජර කාඩ්පත්	419	1	516	1
අත්තරකළ බැංකු කටයුතු	688	52	1,316	101
දුරකථන බැංකු කටයුතු	78	5	319	33
තාපැල උපකරණ	ල. තො.	12	ල. තො.	11
එක්ස්විටර් රාජ්‍ය තාපැල නිශ්චාපන පද්ධතිය	58,228	21,197	67,735	22,284
එක්ස්විටර් රාජ්‍ය තාපැල නිශ්චාපන පද්ධතිය	106	16	98	21

(අ) සංයෝගීන
(ආ) තාවකාලීන
(ඇ) ප්‍රාග්ධනී වෙළඳ නිශ්චාපන පද්ධතිය
ලෙසෙමු කටයුතු, රාජ්‍ය තාපැල විසිනි
වෙළඳ නිශ්චාපන ක්‍රමය ඇඟිල්ම සමග
මැයි 11 දන සිය පියු නොකෙරෙන බැවින
2006 මැයි 10 දක්වා දත්ත අනුමතව
අත්.

මූල්‍ය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ලබන වෙක්පතක් වැඩි කරන දින දෙකක් අනුළත (T+1) නිශ්කාෂණය කර පියවීමට හැකියාව ලබා දේ.

ලංකාක්සියර් මගින් ප්‍රධාන වෙක්පත් නිශ්කාෂණ පද්ධතිය හරහා නිශ්කාෂණය කරන ලද වෙක්පත්වල මුළු වටිනාකම, මුදල් (කාසි හා නොවුටු) නාවිතා නොකර කරන ගනුදෙනුවලින් සියයට 17 ක් විය. ලංකාක්සියර් විසින් නිශ්කාෂණය කරන ලද මුළු වෙක්පත් ප්‍රමාණය 2005 වසරේදී දෙ ලක්ෂ 44 ක් දක්වා සියයට 11 කින් වර්ධනය විය. මෙම වෙක්පත්වල වටිනාකම 2006 වසරේදී රුපියල් ඩීලියන 3,823 දක්වා සියයට 13 කින් වැඩි විය.

මහ බැංකුව, වාණිජ බැංකු සහ වාණිජ බැංකුවල ගනුදෙනුවලින් සාධාරණ මාරුගස්ප නොවන සිල්ලර අරමුදල් පුවමාරු ක්‍රමයක් වන ශ්‍රී ලංකා අන්තර බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය (SLIPS) දී ලංකා ක්සිලියර් විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. දුරකථන සහ අන්තර්ජාල හරහා බැංකු කටයුතු සිදුකර ගැනීමේ පහසුකම් සහ විදුත් ගෙවීම් කාඩ්පත් වැනි අනෙකුත් විදුත් සිල්ලර බැංකු සේවාවන්හි ජනප්‍රියතාව පෙන්වනු ම් කරමින් ශ්‍රී ලංකා අන්තර බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය හරහා නිශ්කාෂණය කරන ලද ගනුදෙනුවල වටිනාකම, රුපියල් ඩීලියන 85 දක්වා සූළු වශයෙන් පහත වැරී ඇත්.

ජාතික ගෙවීම් පද්ධති ප්‍රතිපත්තියක් සක්‍රීයීම සහ සහ වියවීම යටිතල පහසුකම් නවීකරණය ඉදිරියට ගෙනයුම සාධාරණ මහ බැංකුව, 2006 වසරේදී ගෙවීම් පද්ධතියේ සියලුම ප්‍රධාන කොටස්කරුවන්ගේ නියෝගනයකින් සම්බන්ධ ජාතික ගෙවීම් සහාව පිහිටුවනු ලැබේය. ගෙවීම් හා පියවීම් ප්‍රතිපත්ති රාමුව

මගින් අවධානම් කළමනාකරණය සහ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කරනු ලබන අතර, මේලය ආරුදු හතරක කාල පරිච්ඡේදය (2007 - 2010) සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් ද ඉදිරිපත් කර ඇත.

නීති පැනවීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළහි සුම්ම ක්‍රියාකාරීත්වය පහසු කිරීම සඳහා පවත්නා නීතිමය රාමුව සක්‍තිමත් කිරීමටත්, නව නීති හඳුන්වා දීමටත් මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව ක්‍රියා කරන ලදී. බැංකු ශේෂතුයට අඛුල නියාමන සැලසුමෙහි ව්‍යුහය ප්‍රාග්ධනී වෙක්පත් නිශ්චාපන පද්ධතිය පිරීම සඳහාත් පවතින නීතියෙහි පැවති අව්‍යුත්ස්වාත්තාවන් නිරාකරණය කිරීම සඳහාත්, 2006 වසරේදී 2006 අංක 46 දරන බැංකු (සංයෝධන) පනත සම්මත කරන ලදී. බලපත්‍රලාභී විශේෂීත බැංකුවල අවම කොටස් ප්‍රාග්ධන නීතියෙහි මුදල් මෙවැලයේ අනුමතියට යටත්ව තවත් බලපත්‍රලාභී විශේෂීත බැංකුවන් සමග ඒකාබ්දී වීමට අවසරදීම සහ බැංකුවල කොටස් හිමිකම පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීම යන අංශ එකී ප්‍රධාන සංයෝධනයන්ට අයත් විය.

බලපත්‍රලාභී බැංකුවලින් ආර්ථිකයේ යම් නිශ්චිත අංශයන් සඳහා දෙනු ලබන ගෙයවල අවම ප්‍රතිශතය තීරණය කළහැකි වන ලෙස මුදල් නීති පනත සංයෝධනය කරන ලදී. ග්‍රාමීය කාමිකාර්මික අංශය සඳහා දෙනු ලබන ගෙය ප්‍රමාණවත් නොවේ යැයි සලකන ලදුව, අයවැය යේත්තාවත් මගින් ඉදිරිපත් කළ පරිදි, බැංකුවලින් දෙනු ලබන කාමිකාර්මික ගෙය, ඒවායේ මුළු ගෙය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 10 ක් දක්වා ඉදිරි වර්ෂ 3 අනුළත වැඩිකළ යුතුය යන්න ක්‍රියාත්මක කරවීම පිණිස මෙම සංයෝධනය කරන ලදී.

මූල්‍ය පද්ධතියේ ඒකාග්‍රතාව සහ එය කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය තර කිරීමේ අරමුණින් සහ මූල්‍ය විශ්දේශකරණය තුළින් අතිවිය හැකි අවධානම් හඳුනාගැනීම සහ එය මැයි පැවත්වීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකාව විසින් මූල්‍ය විශ්දේශකරණය වැළැක්වීමේ පනත හඳුන්වාදෙනු ලැබේය. 2005 දී සම්මත කළ තුස්තවාදී කටයුතු සඳහා මුදල් යෙද්වීම් වැළැක්වීමේ පනතට අමතරව, මූල්‍ය විශ්දේශකරණය වැළැක්වීම් සඳහා නීති දෙකක් සම්මත කර ගන්නා ලදී. මූල්‍ය විශ්දේශකරණය වැළැක්වීමේ පනත මැයි තැබුණු ප්‍රතිපත්ති සහ එය වැඩි සඳහා එලඟා පිහිටුවනු මාරුගස්ප සිල්ලර අන්තර්ජාල හරහා බැංකු කටයුතු සිදුකර ගැනීමේ පහසුකම් සහ විදුත් ගෙවීම් කාඩ්පත් වැනි අනෙකුත් විදුත් සිල්ලර බැංකු සේවාවන්හි ජනප්‍රියතාව පෙන්වනු ම් කරමින් ශ්‍රී ලංකා අන්තර බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය හරහා නිශ්කාෂණය කරන ලද ගනුදෙනුවල වටිනාකම, රුපියල් ඩීලියන 85 දක්වා සූළු වශයෙන් පහත වැරී ඇත්.

ගෙවීම් උපක්‍රම හා සම්බන්ධ නීති විරෝධී සහ අන්තරායකාරී ක්‍රියා වැළැක්වීම සඳහා නීතියක් හඳුන්වාදීම තුළින් ගෙවීම් පද්ධතිය තවදුරටත් සක්‍තිමත් කරන ලදී.

2006 වසරේදී නීතිගත කරන ලද ගෙවීම් උපකුම වංචා පිළිබඳ පනත මගින් ගෙවීම් උපකරණ වංචාකාරී සහ නීසි බලයක් තොමැතිව නිපදවීම, ප්‍රවාහනය, සන්නකයේ තබා ගැනීම සහ භාවිතය තහනම් කරයි.

ନିଃୟାମନଙ୍କ କଣ୍ଠ ଅଧିକତତ୍ତ୍ଵାୟ

සුයලුම ප්‍රධාන මූල්‍ය ආයතන නියාමනය හා අධික්ෂණය හා ගෙවීම් හා පිළිවීම් පද්ධතියේ සුපර්හැංසය සම්බන්ධ වගකීම දරන මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය කුමයේ ආරක්ෂාව, ශක්තිමත්හාවය හා කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් 2006 දී නියාමන හා අධික්ෂණ ක්‍රියා මාර්ග කිහිපයක් ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියාමනය හා අධික්ෂණය කරනු ලබන ආයතන වන්නේ බලපත්‍රාලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රාලාභී විශේෂිත බැංකු, ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම, ලියාපදිංචි කළේඛ ආයතන සහ රාජ්‍ය සුරක්ෂණ ගනුදෙනුවල නියුතු බලයලත් ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ය. මිට අමතරව, මහ බැංකුව විදේශීය මුදල් මාරු කරන්නන් නියාමනය කිරීම පිළිබඳවද ද වගකීම දරයි. කොටස් තුවමාරු ආයතන, කොටස් තැයැවිකරුවන්, කොටස් ගනුදෙනුකරුවන් සහ ඒකක හාරයනාදිය සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ නියාමනය කිරීමේ වගකීම පැවති ඇත්තේ සුරක්ෂණ හා විනිමය කොමිෂමටයි. මෙම කොමිෂම විසින් කොටස් ප්‍රාරක්ෂකයන්, ආන්තික වෙළෙඳුන්, ඇය ග්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන, ආයෝජන කළමනාකරුවන් සහ සුරක්ෂණ නිෂ්කාෂණ ආයතන ලියාපදිංචි කරනු ලබයි. රක්ෂණ සේවාරයේ වූ රක්ෂණ ආයතන හා මූන්ත්ගේ නියෝජිතයින් සහ රක්ෂණ තැයැවිකරුවන් නියාමනය හා අධික්ෂණය කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ මණ්ඩලය මගිනි. මිට අමතරව, දේශීය මූල්‍ය සම්බන්ධ නියාමනය සහ අධික්ෂණය වඩාත් එළඹයි ලෙස දියුණු කිරීමේ අරමුණින් මහ බැංකුව විසින් අනිකුත් නියාමන ආයතන සම්ග සම්බන්ධීකරණයක් ඇතිකර ගැනීමට කටයුතු කරනු ලබයි.

වේක්සනයිලි නියමයන් සහ උපදෙස් කිහිපයක් නිකුත් කිරීම සහ ක්‍රියාවේ යෙද්වීම මගින් බැංකු අධික්ෂණය ගෙනිමත් කරන ලදී. බාසල් ප්‍රාග්ධන සම්මුතියට සමාග්ම්ව සමාග්ම්ව ජාය සහ වෙළෙදපොල අවබ්‍නනම ආවරණය කරමින් සියලුම බැංකු විසින් අවබ්‍නනම මත බර තැබූ වන්කම් සම්බන්ධයෙන් සියයට 10 ක ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත්හාවයක් පවත්වාගත යුතුය යන අවක්ෂතාවයට අනුව වෙළෙදපොල අවබ්‍නනම සඳහා වන ප්‍රාග්ධන වෙන් කිරීමක් 2006 දී තදුන්වා දෙන ලදී. නිවාස දේපල ඇපයට තබා මූලික බැඳුම්කර මත දෙනු ලබන ජාය සහ අනිකුත් ජාය සහ අත්තිකාරම් සඳහා වූ අවබ්‍නනම් බර තැබීම පිළිවෙළින් සියයට 50 සිට 55 දක්වාත් සියයට 100 සිට 110 දක්වාත් වැඩි කරන ලදී. ආයෝජන කළමි, ආයෝජන ඕනෑම සහ වෙළෙද ඕනෑම වශයෙන් වර්ගීකරණය සහ තක්සේරු කිරීම මත නියෝගයන් ද හදුන්වා දෙන ලදී.

ප්‍රාග්ධන අය කිරීමේ සමාන්තර ගණනය කිරීමට අවශ්‍ය උපදෙස් තිබුන් කිරීම කුඩාන් බාසල් II ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා රාමුව ත්‍රියාන්තක කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. 2008 ජනවාරි මස සිය ත්‍රියාන්තක වන බාසල් II රාමුව සරල ක්‍රමවේදය භාවිතා කරමින් හඳුන්වාදෙනු ලබන අතර, ඒ අනුව බැංකු ණය, වෙළඳ හා මෙහෙයුම් අවස්ථාම් මගහැරීම සඳහා ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වනු ඇතේ.

බැංකු සඳහා අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව වැඩි කිරීම: බැංකු ඒකාබද්ධ කිරීම දීරිගන්වලින් බැංකුවල අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට මහ බැංකුව විසින් යෝජනා කර ඇත. 2005 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සඳහා අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය රුපියල් දා ලක්ෂ 500 සිට 2500 දක්වා වැඩිකළ අතර, බලපත්‍රලාභී විශේෂීත බැංකු සඳහා (ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු හැර) රුපියල් දා ලක්ෂ 200 සිට රුපියල් දා ලක්ෂ 1500 දක්වා වැඩි කරන ලදී. දහම පවතින බැංකුවලට ප්‍රාග්ධන හිගයන් සියයට 50 ක් 2006 වසර අවසාන වනවිට පියවිමටත් ඉතිරි සියයට 50, 2007 වසර අවසාන වනවිට පියවිමටත් කළ දෙන ලදී. බොහෝමයක් බැංකු මේ වනවිටත් මෙම අවශ්‍යතාව සපුරා ඇත. කෙසේ ව්‍යවදා, හිග ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 50 ක් 2008 දී හා ඉතිරි සියයට 50, 2009 දී සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා අමතර කාලයක්, බැංකු වෙන වෙනම සලකා බැලීමෙන් පසු ලබාදෙනු ඇති අතර, ඒ සඳහා මම නව දිනවලට අනුව අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමට ඇති වගකීම පෙන්වන, කාලයත් සමග බැංකු ප්‍රාග්ධනය වැඩි කිරීමේ සැලැස්මක් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

ஞய சுட்டு தலைக்கு பூது சுமாநாச பிரதிபாட்டு 2006 அவ்வாணதேயே ஹட்டுங்குவாட்டு எட்டு கீட்டால் சுதீய ஞய சுப்பு கல்லெப்பூ வீ அதீய (ஞய சுப் அத்திகாரமில்லை மாச 3-6 குட்டுவா ஞய பூதூர் ஹரீமி) ஞய மன கீட்யுடன் 1 கு சுமாநாச வென் கிரிமக் பவுத்து கடிதீம் கீட்டால் பௌத்து விசின் குல பூதூர். மேம் அவ்வாணதூவ 2006 வர்த்தே அவ்வாண கார்த்துவென் ஆரமில் வீ சுதி 10 கு காலாயக் குலத்தே சுமிப்பார்ண குல யதூர்.

වත අවම මූලික ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සහ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා අනුපාත තියම කිරීම තුළින් උගාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්හි විවිධ සම්මතයන් තවදුරටත් ගක්තිමත් කරන ලදී. මෙම නියෝගයන්ට අනුව උගාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම විසින් 2008 ජූනි වනවිට සූය තොටු මූලික ප්‍රාග්ධනය රු. දු ලක්ෂ 200 ක් (2007 පෙබරවාරි වන විට රු. දු ලක්ෂ 100 ක්) හා අවස්ථා මත බර තැබූ ප්‍රාග්ධන අනුපාතය සියලුට 10 ක් ලෙස පවත්වාගත යුතුය.

1. නියුමනයේ පසුබිම

ඩේසේ වුවද දුරටත් මූලය තත්ත්වය හේතුකොට සාධාරණ මිලකට වෙළඳපාලෙන් ප්‍රාග්ධනය ලබාගත නොහැකි බැංකුවලට, නව ප්‍රාග්ධනය යොදා ප්‍රතිච්චුගතකරනය තුළින් මූලය අරුවූ විසඳා ගත යුතුව ඇතිවිටක කොටස් හිමිකම් සංකේතුකාලය ද, එනම් අඩු කොටස් හිමියන් සංඛ්‍යාවක් අතරේ බුදුතර කොටස් සංඛ්‍යාවක් පැවතිමෙන් අවශ්‍ය අංශයක් ලෙස සැලකේ. එම නිසා බැංකු සහ මූලය පැද්ධතියේ සෑරායිකාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පුලුල් කොටස් හිමිකාරිත්වය සහ සංකේතුත කොටස් හිමිකාරිත්වය යන දෙඅංකාරුම නියාමකයින් විසින් යොදා ගන්නා විකල්ප කුම දෙකකි. බැංකු අධිකාරුනාය පිළිබඳ වූ බාසල් මූලධර්ම-යන්ගේ (බැංකුවල නියාමකයින් සඳහා අන්තර්ජාතිකව පිළිගත් හොඳම පරිවයක් ලෙස බාසල්හි පිහිටි අන්තර්ජාතික පියවුම් පිළිබඳ බැංකුවේ බාසල් කමිටුව විසින් නිරදේශීන මූලධර්මයන්) 4 වැනි මූලධර්මයට අනුව බැංකුවල සැලකිය යුතු මට්ටමේ කොටස් හිමිකම් පැවතිම් පිළිබඳව සමාලෝචනය කිරීමේ හා ප්‍රතිසේෂප කිරීමේ බලය බැංකු නියාමකයින් සංඛ්‍යාව පැවතිය යුතුය. මෙම මූලධර්මය අනුව ලොව යුතු විවිධ නියාමන අධිකාරීන් බැංකුවල උපරිම කොටස් හිමිකාරිත්ව පිළිබඳ සීමා තීරණය කරනු ලැබේ ඇති අතර, එම සීමාවන් ඉක්මවා බැංකුවල කොටස් අන්පත් කර ගැනීමට අවසර ලබාදීමේ දී එම විභාග හෝ පාලන හිමිකම් අන්පත්

කර ගන්නා කොටස්කරුවන් ඒ සඳහා පුදුසු සහ යෝගා පුද්ගලයන් වෙම සහ එවන් කොටස් හිමිකාරීත්වය හේතුකොට සාම්ලික පාලනයට ඇතිවන්නා වූ අවධානම් ප්‍රමාණවන් ලෙස පාලනය කර ගැනීම් තහවුරු කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කොන්දේසී සහ අවශ්‍යතාවන් ද දක්වා ඇත. නම් කොටස්කරුවෙකුට (තනි පුද්ගලයෙක් හෝ ආයතනයක්) මෙන්ම නම් කරන ලද පුද්ගලයන් මිනින් හෝ සම්බන්ධීත පාර්ශවයන්ගේන් සම්බන්ධ සංඛ්‍යකට ද (එක්ව කටයුතු කරන හෝ විකුව හිමිකම් පාන) මෙම සීමා බලපෑවැන්වෙනු ලැබේ. එවන් උපරිම කොටස්හිමිකාරීත්වය පිළිබඳ සීමා විවිධ රටවල් විසින් කුම හිනිපයකට ත්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. එනම් බැංකු හිනිරිතවල තියෙන විධිවිධාන මිනින් සීමා දැක්වීම, බැංකු නීති අනුව ත්‍රියාත්මකයින් විසින් නීතිත් කරනු ලබන නීයෙළ සහ මාර්ගෝපදේශ යනාදියයි. කොස් වුවද විවිධ රටවල් විසින් කොටස් හිමිකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරන ත්‍රියාත්මක අවශ්‍යතාවන්ගේ ප්‍රතින විවිධත්වය නිසා සම්මත ජාත්‍යන්තර පරිවයක් ගොඩනගාගැනීම අපහසු වී ඇත. එවැනි සීමාවන් පනවා නොමැති රටවල් විශාල සංඛ්‍යාවක් ද ඇත. ලෙස් බැංකුව විසින් වසර 2003 දී රටවල් 157 ක පවත්වන ලද සම්පූර්ණයකට අනුව රටවල් 112 ක (සියයට 71) කොටස් හිමිකම සම්බන්ධව සීමාවක් තිබේ නොමැති. අනෙකුත් රටවල් 45 තුළ (සියයට 29), සියයට 5 සිට සියයට 50 දක්වා වන පරාසයක කොටස් හිමිකම් උපරිම සීමා ත්‍රියාත්මක කොට ඇත.

2. බැංකු පනතේ විධිවිධාන

3. ශ්‍රී ලංකාවේ මගෙ දී හදන්වා දුන් නව ප්‍රතිපත්තිය

විවිධ ප්‍රමාණයන්ගෙන් බැංකුවල සැලකිය යුතු හිමිකම් අත්පත් කර ගැනීම් නිසා පූන තැයෙන සමහර ගැටලු විසඳුම් අරමුණු කොට, බැංකුවල කොටස් හිමිකාරිත්වය නියාමනය කිරීමේ නව ප්‍රතිඵලනිය මූදල මණ්ඩලය විසින් 2007 ජනවාරි 19 දින නිකුත් කරන ලදී. එහි කුළු පෙනෙන ලක්ෂණ පහත දැක්වේ.

- නිකුත් කළ ජන්ද හිමි කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් අත්පත් කරගත හැකි උපරිම ප්‍රතිගිතය සියලුව 15 ක් විය යෙන් හෝ සංම්බන්ධ වශයෙන් හෝ (බැංකු පනතේ දක්වා ඇති ආකාරයට) සූපුරුව හෝ වතුව හෝ නම් කළ පුද්ගලයන් මගින් හෝ එක්ව කටයුතු කරන්නන් මගින් හෝ මොනයම් වෙනත් වර්ගයක කොටස් හිමිකමක් අත්පත් කර ගෙන ඇති සියලුම කොටස් හිමියන්ට මෙම සීමාව අදාළ වේ. කොසේ වුවද බලපත්‍රාකී බැංකුවක ජන්ද හිමි කොටස්වලින් සියලුව 10 ක් ඉක්මවා කොටස් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා ගරු මුදල් ඇමතිතමාගේ එකළයන්වය සහිතව මුදල් මැණිලයේ පුරුව අනුමැතිය අවශ්‍ය වේ.
  - බලපත්‍රාකී බැංකුවක ප්‍රාග්ධනය උණකාවයක්, බලකොලාන්හාවයක් හෝ බිඳවැමක් වැළැක්වීම සඳහා ප්‍රතිවුෂ්‍යගත කිරීමක් අවශ්‍ය වන විට, සියලුව 15 ඉක්මවා කොටස් අත්පත් කර ගැනීමට මුදල් මැණිලය ප්‍රතිසර බොධිය හැකිය. මම අව්‍යාපක මැණිලය විසින් තිරණය කරනු ලබන පරිදි වසර 5 ක් තොගක්මෙන නියෝග කාලීමාවක් ක්‍රුල දී, එසේ අත්පත් කර ගත් කොටස් ප්‍රමාණය සියලුව 15 ක් දක්වා අඩු කළ පුදුය යන කොටස්දේසිය මතයි.
  - මුදල් මැණිලයේ පුරුව අනුමැතිය තොගුන්ට නියෝග සීමාවන්ට වඩා බැංකුවක කොටස් හිමිකර ගන්නා (වාණිජ බැංකු සඳහා සියලුව 10 ක් සහ විශේෂීම බැංකු සඳහා සියලුව 15) කොටස් හිමියන්ගේ නම් බැංකුවේ කොටස් හිමි ලැයිස්තුවට ඇතුළත් තොකළ පුදු ය.
  - දැනට ජන්ද අයිතිය හිමි කොටස්වලින් සියලුව 15 කට වඩා ඇති සියලුම කොටස් හිමියන් වසර 05 ක් තොගක්මෙන, මුදල් මැණිලය විසින් නියම කරන කාලයක් ක්‍රුල දී ස්වයිය කොටස් හිමිකාරන්වය සියලුව 15 දක්වා අඩු කිරීම කළයුතුය. මෙම සීමාවන්ට අනුකුල වීමට අස්ථිතවන මිනුම වර්ගයක කොටස් හිමියන්ගේ ජන්ද අයිතිය සියලුව 10 ක් උපරිමයකට සීමාවනු ඇත.
4. මො සාමූහික පාලනයක අවශ්‍යතාව
- තමන් විසින් පත්කර ගනු ලබන අධ්‍යක්ෂවරු භරතා බැංකුවේ කළමනාකරණයට කොටස්හිමි-යන්ගේ තියාකලාපය කුඩා ඇතිවන සියලුම ගැවැලු, තියාමනය මගින් විසඳුලිය තොගුකිය. උඛනයක් වශයෙන්, දැනට පවත්තා නිති අනුව

කොටස්හිමියන් දස දෙනෙකුට වාණිජ බැංකුවක හිමිකාරින්වය දැරිය හැකි අතර (එක් අයෙකු නිතියෙන් අවසර දී ඇති පරිදි සියලුව 10 ක් ලබා ගැනීම), ඔවුන්ට අධ්‍යක්ෂ මැණිලය පත්කිරීමට දී, කළමනාකාරින්වයට බලපැමි කිරීමට දී හැකියාව ඇත. නිතියට අනුකුල වුවත්, මෛවැනි අවසරාවක්, බැංකුවක කොටස් හිමිකාරින්වය කිහිප දෙනෙකු අතර සංකේතුණය වීමක් ලෙස සළකනු ලැබිය හැකිය. තවද මෛවැනි කොටස් හිමියන්ට නිතියෙන් අවසර දී ඇති සීමාවන්ට යටත්ව අනෙකුත් බැංකුවල ද කොටස් මිලදී ගෙන බැංකු සේෂ්‍ය තුළ තමන්ගේ අයිත්තාය තහවුරු කර ගැනීමට හැකියාව ඇත. මම නියා කොටස් හිමිකාරින්වය සම්බන්ධ කොටගෙන, ඇති විය හැකි කළමනාකරණ ගැටුම් විසඳීම සඳහා දැඩිව අවශ්‍ය වන්නේ එලදායක ලෙස තුළතන සාංගමික පාලන මූලධර්ම කඩිනින් තියාතමක කිරීමයි. බැංකුවක කටයුතු පිළිබඳව අයිත්වාසිකම කොටස් හිමියන්ට ඇති බව සත්‍යය වතින් තැන් ඒ මැණිලයේ විසින් බැංකුව වෙත තබා ඇති විශ්වාසය මත බැංකුවේ ස්ථාවරත්වය රාජ පවතින බැවින් හිමුන්ගේ අයිත්වාසිකම් එවත් වඩා වැදගත් වේ. කොටස් හිමියන්, ගනුදෙනුකරුවන්, සේවකයන් සහ පෙළු ඔහුනානාව යන සියලුම පාරැය්ව-යන්ගේ අයිත්වාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා බැංකු ආයතන විසින් තම ව්‍යාපාරික කටයුතු වන් විනිවිද ලෙස වශේක්ව පුදු ආකාරයෙන් කළමනාකරණය කළයුතු බවට තුළතන සාංගමික පාලන මූලධර්ම මගින් අවධාරණය කොට ඇත. 2002 පුත් මාසයේ දී මහ බැංකුව විසින් බැංකුවලට ස්වේච්ඡාවන් අනුගමනය කිරීම සඳහා සාංගමික පාලන මූලධර්ම සංග්‍රහයක් නිකුත් කරන ලදී. යහපත් සාංගමික පාලන මූලධර්ම ලොව පුරා ආයතනික අංශය අතර ප්‍රවලිතව ඇති. මමනියා නියාමකයින් විසින් එවත් ම සාංගමික මූලධර්ම පාලන නිති ලෙස පැනවිමට වඩා බැංකු විසින්ම ස්වේච්ඡාවන් එම මූලධර්මයන් අනුගමනය කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එසේ වූවද, දේශීයව හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් මැතකදී බැංකු සේෂ්‍යාවයේ සිදුවූ ප්‍රවණතාවන් සැකැලිල්ලට ගෙන බැංකු විසින් අනුගමනය කළයුතු සාංගමික පාලන නිති සාංග්‍රහයක් ලැයදීම ඉදිරිපත් කරන බවට මහ බැංකුව විසින් 2007 සහ ඉන් පසු කාලය සඳහා වන ප්‍රතිත්ති පෙර දැක්මෙන් නිවේදනය කර ඇත.

ණය ගැනුම්කාර සීමාවන්, සම්බන්ධීත පාරැය්වයන් සඳහා පහසුකම් සැපැලීම, අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ ඔවුන්ගේ යානින් සමග ව්‍යාපාරික කටයුතු කිරීම, ප්‍රවාරක දැන්වීම සහ මූල්‍ය වාර්තා ප්‍රසිද්ධ කිරීම සහ හාඳුවාල ව්‍යාප්ති තිරියා යා සම්බන්ධ විව්‍යෘතා අවශ්‍යතාවාවලින් මෙම නියෝග සමන්විත වේ.

විශේෂීම කළේ සමාගම් නියාමනය සහ අයිත්තාය 2006 වර්ෂය ක්‍රුල් තවදුරට් වැඩි දියුණු කරන ලදී. අවම ප්‍රාග්ධන තොළන අනුපාතය බොල් සහ අඩුමාන ඣය

වෙත් කිරීම්, කේවල භාෂා හැනුම් වාණිජ බැංකුවක හිමිකාරින්වය දැරිය හැකි අතර (එක් අයෙකු නිතියෙන් අවසර දී ඇති පරිදි සියලුව 10 ක් ලබා ගැනීම), ඔවුන්ට අධ්‍යක්ෂ මැණිලය පත්කිරීමට දී, කළමනාකාරින්වයට බලපැමි කිරීමට දී හැකියාව ඇත. නිතියට අනුකුල වුවත්, මෛවැනි අවසරාවක්, බැංකුවක කොටස් හිමිකාරින්වය සම්බන්ධ කොටගෙන, ඇති විය හැකි කළමනාකරණ ගැටුම් විසඳීම සඳහා දැඩිව අවශ්‍ය වන්නේ එලදායක ලෙස තුළතන සාංගමික පාලන මූලධර්ම කඩිනින් තියාත විසින් බැංකුව වෙත තබා ඇති විශ්වාසය මත බැංකුවේ ස්ථාවරත්වය රාජ පවතින බැවින් හිමුන්ගේ අයිත්වාසිකම් එවත් වඩා වැදගත් වේ. කොටස් හිමියන්, ගනුදෙනුකරුවන්, සේවකයන් සහ පෙළු ඔහුනානාව යන සියලුම පාරැය්ව-යන්ගේ අයිත්වාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා බැංකු ආයතන විසින් තම ව්‍යාපාරික කටයුතු වන් විනිවිද ලෙස වශේක්ව පුදු ආකාරයෙන් කළමනාකරණය කළයුතු බවට තුළතන සාංගමික පාලන මූලධර්ම සංග්‍රහයක් නිකුත් කරන ලදී. යහපත් සාංගමික පාලන මූලධර්ම ලොව පුරා ආයතනික අංශය අතර ප්‍රවලිතව ඇති. මමනියා නියාමකයින් විසින් එවත් ම සාංගමික මූලධර්ම පාලන නිති ලෙස පැනවිමට වඩා බැංකු විසින්ම ස්වේච්ඡාවන් එම මූලධර්මයන් අනුගමනය කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එසේ වූවද, දේශීයව හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් මැතකදී බැංකු සේෂ්‍යාවයේ සිදුවූ ප්‍රවණතාවන් සැකැලිල්ලට ගෙන බැංකු විසින් අනුගමනය කළයුතු සාංගමික පාලන නිති සාංග්‍රහයක් ලැයදීම ඉදිරිපත් කරන බවට මහ බැංකුව විසින් 2007 සහ ඉන් පසු කාලය සඳහා වන ප්‍රතිත්ති පෙර දැක්මෙන් නිවේදනය කර ඇත.

ක්‍රුය මූල්‍ය අංශයෙහි ප්‍රධාන වර්ධනයක් වූයේ මහ බැංකුව විසින් යෝජිත ක්‍රුය මූල්‍ය ආයතන පනත සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති විෂ්ඩහන ප්‍රගතියයි. අදාළ පාර්ශ්වයන්ගේ අදහස් සැලකිල්ලට ගෙන, මෙම පනත් කෙටුම්පනත සංශෝධනයන් කිහිපයක් සිදුකළ අතර, එය 2007 වර්ෂය තුළදී අවසන් කිරීමට අභේක්ෂණය. මෙම නීතිය සම්මත වූ පසු ක්‍රුය මූල්‍ය ආයතන ගක්තිමත් නියාමන ක්‍රමයකට යටත්වනු ඇත. මෙය, මෙම අංශයේ විනිවිද හාටය සහ වගකිව පුතු හාටය වැඩි වීමට හේතු වන අතර, ක්‍රුය මූල්‍ය අංශය සඳහා ආධාර දෙනු ලබන පාර්ශ්වයන්ගේ විශ්වසනීයත්වය වැඩිවන බැවින් මෙම අංශය සඳහා අරමුදල් ලැබීම වැඩිවීමට ද එය හේතුවනු ඇත.

නීත්‍යාචුල තැන්පතු හාර ගන්නා ආයතනවල, පිරිමිඩ ක්‍රමවල, බහුස්ථිර අලෙවිකරණ සහ අනෙකුත් බලය නොලත් යෝජනා ක්‍රමයන්හි ආයෝජනය කිරීමේ පවතින අනෙකුරුදායක බව පිළිබඳව මහජනයා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

රක්ෂණ කර්මාන්තයේ අධික්ෂණය ගක්තිමත් කිරීම සඳහා රක්ෂණ නීතියට යෝජන සංශෝධන මෙහෙයුම් විසින් 2006 වර්ෂය තුළදී අවසන් කරන ලදී. මෙම සංශෝධන මෙහෙයුම් රක්ෂණ සමාගම සඳහා අවම කොටස් ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා නියම කිරීම, නීති සම්බාධනය සහ තීරණ ගැනීම් සහ නියාමනයන්ට අනුකූලව කටයුතු නොකරන පාර්ශ්ව සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම යනාදිය සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට රක්ෂණ මණ්ඩලයට ඉඩ සැලෙස්. අනෙකුත් සංශෝධන රක්ෂණ සමාගම්වල අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ තැයැවිකරුවන් සඳහා උවිත හා මතා බව පිළිබඳ තීරණයකයන් සහ සාම්ප්‍රදායික නීයෝජනයන් පත් කිරීම සහ පාඩු සඳහා ගැළපීම් කිරීම යනාදිය හා සම්බන්ධ වේ.

ප්‍රාථමික වෙළෙළුන්ගේ අවදානම් අවම කිරීමට සහ ප්‍රාථමික වෙළෙද ක්‍රමය තුළ ස්ථාපිතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියා මාර්ග කිහිපයක් ගනු ලැබේය. අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව රුපියල් දශ ලක්ෂ 250 සිට රුපියල් දශ ලක්ෂ 300 දක්වා වැඩිකළ අතර, අවදානම් මත බර තැබූ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා අනුපාතය සියයට 5 සිට සියයට 8 දක්වා වැඩි කරන ලදී. සියලුම ප්‍රාථමික වෙළෙළුන් මෙම අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය සහ අවදානම් මත බර තැබූ ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව සපුරා ඇත.

නාය ශේෂිගත කිරීම සහ නාය තොරතුරු

රජය ලබාගත් තාක්ෂණය ශේෂිගත කිරීම 2006 වසරේදී ද එම මට්ටමෙහිම පැවතුණි. දිගුකාලීන විදේශීය හා දේශීය නාය ගැනීම් සඳහා "BB-" (BB සංණ) ශේෂියේ වර්ගීකරණයක් භිව රේටින්ස්ස් (Fitch Ratings) ආයතනය විසින්ද "B+(B දහ) ශේෂියේ වර්ගීකරණයක් ස්ට්‍රේන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුවර් (Standard and Poor) ආයතනය විසින් ද ලබාදෙන ලදී. ලංකාවේ මෙම නාය ශේෂිගත කිරීම වියවනාමය, ඉන්දුනීසියාව,

බ්‍රීලංකා සහ ක්‍රියාත්මක රටවල් හා සමාන මට්ටමක පවතී. 2006 දී නාය ශේෂිගත කිරීමේ ආයතන දෙකක් ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක විය. ස්වාධීන නාය ශේෂිගත කරන ආයතනයකින් නාය ශේෂිගත කිරීමක් ලබාගත්නා ලෙසන් එය මහජනතාවට ප්‍රසිද්ධ කරන ලෙසන් සියලුම තැන්පතු හාරගත්නා ආයතනවලට (බලපුනාධී වාණිජ බැංකු සහ ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දැනුම් දී ඇතේ. මුදල් තැන්පත්කරුවන්ට සහ ආයෝජකයින්ට මෙම ආයතනයන්හි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ධරිතාව ඇගයීම සඳහා සහායවීම සහ මූල්‍ය පද්ධතිය පිළිබඳ විශ්වසනීයත්වය වැඩි දියුණු කිරීම මෙයින් අභේක්ඡා කෙරේ. වාණිජ බැංකු 23 අතුරින් 20 ක්ද, විශේෂිත බැංකු 14 අතුරින් 12 ක්ද 2006 වර්ෂයේදී ශේෂිගත කිරීම ලබාගත් අතර, ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් 28 අතුරින් 26 ක්ද මෙම ශේෂිගත කිරීම ලබාගත්නා ලදී.

නාය තොරතුරු

නාය ලබාගත්නා පුද්ගලයින්ගේ නාය පිළිබඳ තොරතුරු ලබාදෙන ශ්‍රී ලංකා නාය තොරතුරු කාර්යාංශය තෙයැගීයන් පිළිබඳව නාය දෙන ආයතන වෙත සැපයු වාර්තා සැලකිය යුතු මට්ටමකින් වර්ධනය වේ ඇතේ. නාය තොරතුරු කාර්යාංශය විසින් නාය ලබාගත් සමාගම සහ පුද්ගලයින් පිළිබඳව තිබුත් කරන ලද නාය තොරතුරු වාර්තා ප්‍රමාණය 2005 දී 607,990 ක් වූ ඇතර, එය 2006 දී 801,508 ක් දක්වා වර්ධනය විය. නායදෙන ආයතනවල නාය ඇගයීමේ ක්‍රියා මාර්ගයන්හි අත්‍යවශ්‍ය අංශයක් ලෙස තොරතුරු වාර්තා ප්‍රමාණය 2005 දී 407,990 ක් වූ ඇතර, එය 2006 දී 801,508 ක් දක්වා වර්ධනය විය. නායදෙන ආයතනවල නාය ඇගයීමේ ක්‍රියා මාර්ගයන්හි අත්‍යවශ්‍ය අංශයක් ලෙස තොරතුරු වාර්තා ප්‍රමාණයට 2005 දී 407,990 ක් වූ ඇති පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රමාණයට 2006 දී 801,508 ක් දක්වා වර්ධනය විය. නාය දෙන ආයතනවල නාය ඇගයීමේ ක්‍රියා මාර්ගයන්හි අත්‍යවශ්‍ය අංශයක් ලෙස තොරතුරු වාර්තා ප්‍රමාණයට 2005 දී 407,990 ක් වූ ඇති පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රමාණයට 2006 දී 801,508 ක් දක්වා වර්ධනය විය. නාය තොරතුරු ප්‍රමාණයට 2005 දී 407,990 ක් වූ ඇති පිළිබඳ තොරතුරු වාර්තා ප්‍රමාණයට 2006 දී 801,508 ක් දක්වා වර්ධනය විය. නාය තොරතුරු කාර්යාංශය වර්තමානයේදී R, 500,000 සහ රට වැඩි අත්තිකාරම් සම්බන්ධ සංණාත්මක මෙන්ම දත්තාත්මක තොරතුරු රස්කරන අතර, නාය කාච්පත් සම්බන්ධයෙන් වාණිජ බැංකු, විශේෂිත බැංකු, ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම ම සහ විශේෂිත ක්ලේඛු ආයතනයන්ට රුපියල් 5,000 සහ රට වැඩි නාය දින 90 කට වැඩි කාලයක් තුළ නොගෙවන ලද පුද්ගලයින් පිළිබඳ තොරතුරු ද රස්කරන අතර ශේෂිගත කරයි. නාය තොරතුරු කාර්යාංශය තැන්පත් සංණාත්මකයට වඩා ප්‍රමාණය විය. නාය තොරතුරු 2005 දී පැවති ප්‍රමාණයට වඩා 2006 දී සියයට 38 කින් වැඩි වූ ඇතර සංණාත්මකය තොරතුරු සංඛ්‍යාව 2006 දී සියයට 56 කින් අඩු විය.

නාය තොරතුරු කාර්යාංශය තැවැකරණය කිරීමට සහ පුද්ල් කිරීමටත් එයින් ආවරණය වන නාය තොරතුරු ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමටත් පිළිවර ගනීම් සියී. නාය තොරතුරු කාර්යාංශය ගැනීම් සංණාත්මක මෙන්ම දත්තාත්මක තොරතුරු රස්කරන අතර, නාය තොරතුරු හාවිතා මාර්ගගත තැන්පත් සංණාත්මකයා විශ්වාසීයක් ආරම්භ කර ඇත. මේ අමතරව, නාය තොරතුරු හාවිතා කරන තැවැකරණය වැඩිවිධ ක්නේඩ්ස් වෙත එම තොරතුරු ලබාදෙමට හැකිවන ලෙසන්, නාය පිළිබඳ වැඩිමන්න් තොරතුරු

සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු, සකසුරුවම් හා ජය ගනුදෙනු පිළිබඳ සමුපකාර සම්මි (ප.ණ.ස.), සමඟදී බැංකු සංගම්, සර්වේදය සංවර්ධන මූල්‍ය ආයතන හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ආදි විවිධාකාර වූ ආයතන රාජ්‍යක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රුළ මූල්‍ය සේවා කටයුතු පවත්වාගෙන යයි. එහෙයින්, එම අංශය වෙනුවෙන් නියාමන හා අධිකාරීන් සංවිධාන යාන්ත්‍රණයක අවශ්‍යතාව කාලාන්තරයක් නිස්සේ පැවැතිණි. ක්‍රුළ මූල්‍ය ආයතනවල පවතින අරමුදල් දිලිංග හා අසරන තත්ත්වයේ සිටින ජන කොටස්වල ඉතුරුම්විලින් රස්කරණයෙන්නා දද ඒවා බුලින් හා යම් හෙයකින් එම මුදල් ඔවුන් වෙත ආපසු ලබාගැනීමට නොහැකි ව්‍යවහාර නිතුහිත්ම ඔවුන් අන්ත දිලිංග හාවයට පත්වීමට ඉඩ ඇති හෙයින් එම ආයතනවල කටයුතු නියාමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, එවැනි අවස්ථාවකදී දිලිංග ජන කොටස් වෙතින් මූල්‍ය තුමය පිළිබඳ විශ්වාසය සිලිනි යා ගැනීම් අතර, එය ඔවුන්ගේ ඉතුරුම් කටයුතු කෙරෙහි හානිකර බලපෑමක් ඇතිකළ ගැනීය. තවද, ක්‍රුළ ජය දීම් අංශය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් විශාල වන අවස්ථාවකදී, ක්‍රුළ මූල්‍ය

ආයතන රසක් බිඳ වැට්‍රෙමෙන් මූල්‍ය තුමයේ ස්ථායිතාවටද තරජනයක් විය හැකිය. මේ නියා, එක් අත්තින් තැන්පත්කරු වන්තේ අයිතින් සුරුම්වමත්, අනික් අතින් කාර්යාලයම, ශක්‍ය හා තිරසාර ක්‍රුළ මූල්‍ය අංශයක් ඇතිකිරීමටත් නියාමනය අවශ්‍ය වේ.

මෙම තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගෙන වසර කිහිපයකට පෙර ග්‍රාමීය මූල්‍ය අංශ සංවර්ධන වැඩපිටහන යටතේ ග්‍රාමීය ආයතන මූල්‍ය ආයතන නියාමනය සඳහා යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපනය කිරීම පිළිස කටයුතු ආරම්භ කෙරීය. සුනාම් ව්‍යසනයෙන් පසුව ඒවෙන්පාය සංවර්ධනයද ඇතුළු ප්‍රෝට්‍රේස් සුනාම් ප්‍රතිසංස්කරණ හා පුනරුත්ථාපන කටයුතු පදනා අතිකිළ අරමුදල් ප්‍රමාණයක් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වෙත ලැබුණු අතර ක්‍රුළ මූල්‍ය කටයුතුවල තිරත වන රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සංඛ්‍යාව ද වේගයෙන් වර්ධනය විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ම අරමුදල් එලඳයී ලෙස උපයෙහි කර ගනිමින් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට සමත් වේද

සංඛ්‍යා සටහන වී.ස.13.1

යෝජිත ක්‍රූල මූල්‍ය ආයතන පත්‍රතේකී ව්‍යුහය

1 වැනි කොටස	ක්‍රුළ මූල්‍ය ආයතනවලට බලපත්‍ර ලබාදීම්
2 වැනි කොටස	බලපත්‍රලාභී ක්‍රුළ මූල්‍ය ආයතනවල කටයුතු පිළිබඳව සිලා පැනවීම සම්බන්ධයෙන් මුදල් මණ්ඩලයේ කාර්යාලය හා බලතල
3 වැනි කොටස	අධිකාරීන් කටයුතු සඳහා අදාළ වන අධිකාරිය
4 වැනි කොටස	නියෝග තිකුත් කිරීමට ඇති බලතල
5 වැනි කොටස	බලපත්‍රලාභී ක්‍රුළ මූල්‍ය ආයතන කළමනාකරණය
6 වැනි කොටස	මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැපයීම හා විගණනය
7 වැනි කොටස	දේශන හා තොරතුරු සැපයීම්
8 වැනි කොටස	බලපත්‍ර රහිතව ක්‍රුළ මූල්‍ය ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමට එරෙහිව ස්ථියාකිරීමේ හා පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමේ බලතල
9 වැනි කොටස	බලපත්‍රලාභී ක්‍රුළ මූල්‍ය ආයතන පරීක්ෂාව සඳහා බලතල
10 වැනි කොටස	තැන්පතු ආරක්ෂා කිරීම
11 වැනි කොටස	ක්‍රුළ මූල්‍ය ආයතනයක බලපත්‍රය අවලංගු කිරීම හෝ අත්තිවීම
12 වැනි කොටස	ආරක්ෂා ගෙය
13 වැනි කොටස	වැරදි
14 වැනි කොටස	විවිධ

යන්න තහවුරු කරගැනීම සඳහා එවැනි ආයතන වෙනුවෙන් නියාමන යන්ත්‍රයක් ඇති කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඇති විය. ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතන පනත සකස් කරනු ලැබුයේ මෙවැනි පසුවිමක් යටතේය.

තැන්පත් භාරගැනීම හෝ ලබාගැනීම සහ /හෝ බාහිර සම්පත් ලබාගැනීමද, විශේෂයෙන්ම අඩු ආයතනාව සැක්‍රේඛු පරිමාණ ව්‍යවසායයන් සඳහා කවර ආකාරයක මූල්‍යය පහසුකම් හෝ වෙනත් මූල්‍යය සේවාවන් සම්පාදනය කිරීමද, ක්‍රුදු මූල්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතු ලෙස මෙම පනතට අනුව නිර්චිත සාකච්ඡා වෙත ඇත. මෙහි සඳහා කොටස් 14 යටතේ සකස් කරන ලද වගන්ති 53 කින් මෙම පනත සම්න්විත වේ.

පළමුවැනි කොටස යටතේ කවර හෝ ආයතනයක් බලපත්‍ර රහිතව ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතනයක් ආරම්භ කිරීම හෝ පවත්වාගෙන යාම ව්‍යක්වනු ලැබේ. කෙසේ වුවද, වර්ග කිහිපයකට අයත් ආයතන එනම්, බලපත්‍රායි වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රායි විශේෂිත බැංකු, මූල්‍ය සමාගම, සමුපකාර සම්ති නියාමය යටතේ ලියාපදිංචි සමුපකාර සම්ති හා සාමාජිකයින්ගේ පමණක් තැන්පත් භාරගැනීම සඳහා මූදල් මෙන්ඩලයේ අනුමතිය දද ලාභ නොලබන ආයතන මෙම පනත යටතේ බලපත්‍ර ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් ඉවත් කොට ඇත. කෙසේ වුවද, සමුපකාර සම්ති මෙම පනතේ ඇතැම් අවශ්‍යතා සම්බන්ධයෙන් අනුකූලතාව දැක්විය යුතු වේ. පනත ස්ථියාත්මක තත්ත්වයට පත්වීමෙන් මාස 6 ක කාලයක් ඇතුළත ආයතනයේ නම, ලිපිනය සහ වෙනත් තොරතුරු දත්තා සිටීම හා වසර 2 ක කාලයීමාවක් ඇතුළත බලපත්‍රය ලබාගැනීමට ක්‍රමයින් නායුදා යන්න මූදල් මෙන්ඩලය වෙත ප්‍රකාශ කිරීමේ අවශ්‍යතාවට යටත්ව ක්‍රුදු මූල්‍ය සේවා ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යන කවර ආයතනයකට වුවද පනත බලගැනීමෙන් පසු බලපත්‍රය ලබාගැනීම සඳහා වසර දෙකක කාලයක් ලැබෙනු ඇත. බලපත්‍රය ලබාගැනීම සඳහා අදාළ ආයතනය සිම්ත වගකීම් සහිත පොදු සමාගමක් විම අවශ්‍ය වේ. තවද, මෙම පනත යටතේ මට්ටම් 4 කින් ස්ථියාත්මක වන ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතන හඳුවාදෙනු ලැබේ නිමි. එනම් ජාතික, පළාත්, දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාග මට්ටමෙන් වන ආයතන වගයෙනි. එක් එක් මට්ටම් වලින් ස්ථියාත්මක වන ආයතන සඳහා අවශ්‍ය අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව පනත යටතේ දක්වා නිමි. ජාතික මට්ටමින් ස්ථියාත්මක වන ආයතනයක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාව යටතේ යොදනා කර ඇත.

සැපැයීම්, වංචා වැළැක්වීම සහ පාරිභෝගිකයා ආරක්ෂා කිරීම යනාදී ඉහළ අගයක් එකතු කළ හැකි සේවාවන් සැපැයීමට හැකිවන ලෙසන් ගෙය තොරතුරු කාර්යාල පනත සංශෝධනය කිරීමට යොදනා කර ඇත.

8.6 මූල්‍ය කුමයේ ද්‍රව්‍යකාව

ගක්මන් ආර්ථික, වර්ධනය, මූල්‍ය සේවා අංශය ප්‍රාග්ධනීම, ප්‍රධාන මූල්‍ය ආයතනවල ලාභ සහ ගක්මන්හාවය වර්ධනය විම සහ ගෙවීම හා පියවීම පද්ධතියේ

පනතේ කොටස යටතේ බලපත්‍රායි සාකච්ඡා සැක්‍රේඛු මූල්‍ය ආයතන අධිකාරීය කිරීමේ වැයකීම මූදල් මෙන්ඩලය විසින් ක්‍රුදු මූල්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතු පෙනු ඇති සැක්‍රේඛු මූල්‍ය මෙන්ඩලය විසින් මෙම ව්‍යාපාර බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධිකාරීය වෙත පැවැරී ඇත. ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතන අධිකාරීය වියෙක්තයින් පත්කිරීමේ අවසරයද මෙම කොටස යටතේ ලබාදී ඇත.

පනතේ 5 වැනි කොටසට ඇතුළත් වන්නේ බලපත්‍රායි ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතන කළමනාකරණයයි. ඒ අනුව එහි අධ්‍යක්ෂ මෙන්ඩලය වෙත හෝ අදාළ ආයතනයෙහි ස්වරුපය අනුව රට සමාන ආයතනික ස්ථරයකට කළමනාකරණ කටයුතු පැවැරී තිබිය යුතුය. ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන් ඉතා වැළගත් අංශයක් වින පාරදාශකාවය හා වැයකීම් සහගතහාවය පිළිබඳව පනතේ 4 වැනි කොටස අදාළ ව්‍යාපාරයක් විසින් සැම මූදල් වර්ගයක් සඳහාම ශේෂ පත්‍රය, ලාභාලාහ ගිණුම හා මූදල් ප්‍රවාහ වාර්තාව පිළියෙළ කළයුතුය. ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතන විසින් එම මූල්‍ය වාර්තාව සැම මූදල් වර්ගයක් අවසාන වීමෙන් පසු මාස 5 ක් ඇතුළත ප්‍රකාශයට පත්කළ යුතුය.

ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතනයට අදාළ කවර හෝ තොරතුරුක් ලබාගැනීමේ බලය පනතේ 7 වැනි කොටස යටතේද, බලපත්‍ර රහිතව ක්‍රුදු මූල්‍ය සේවා ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යන ආයතනයකට දැවුම් පැමිණවීමේ බලය පනතේ 8 වැනි වගන්තිය යටතේද, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධ්‍යක්ෂ අධ්‍යක්ෂවරයා වෙත පවරා ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලිව වන්නේ රුපියල් දෙ ලක්ෂයකට නොවැඩී වන ද්‍රව්‍ය මූදලක්. පනතේ සඳහාන් තවත් වැදගත් කරුණක් වන්නේ බලපත්‍රායි ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් තැන්පත් ආරක්ෂණ අරමුදලක් පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාව හා තැන්පත් රුමයක් (10 වැනි කොටස) මගින් තැන්පත්කරුවන් අරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීමට මූදල් මෙන්ඩලය වෙත බලන්න ලබාදීමයි. තවද, බලපත්‍රායි ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතනයක බලපත්‍රය අවලංගු කිරීමට හෝ අත්හිට්වීමටද පනතේ 11 වැනි කොටස යටතේ මූදල් මෙන්ඩලයට බලය පැවැරී ඇත. මූදල් මෙන්ඩලය, බැංකු තොවන මූල්‍ය ආයතන අධ්‍යක්ෂවරයා හෝ වෙනත් නිලධාරියෙකු විසින් සඳහාවයෙන් කරන කටයුත්තක් සම්බන්ධයෙන් පනතේ 12 වැනිකොටස යටතේ ආරක්ෂාව සපුසා තිබේ.

ක්‍රුදු මූල්‍ය ආයතන පනත සම්බන්ධ කටයුතු තීති කෙටුම්පත් අංශය විසින් දැනට අවසන් කොට ඇති අතර එය 2007 වර්ශයේදී තීතිගත වේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ආරක්ෂකාරී මෙහෙයුම් හේතුවෙන් 2006 වර්ශයේදී මූල්‍ය අංශය තුළ ගක්මන්ත් හාවය ඔරෝත්ත් දීමේ හැකියාව හා ස්ථාවරත්වය ඇතිවිය. මූල්‍ය අංශය හා බැංකු කොට්ඨාගයෙන් සඳහාවයෙන් කරන කටයුත්තක් සම්බන්ධයෙන් පනතේ 12 වැනිකොටස යටතේ ආරක්ෂාව සපුසා තිබේ.

ප්‍රධාන මූල්‍ය ආයතන පනත සම්බන්ධ කටයුතු තීති කෙටුම්පත් අංශය විසින් දැනට අවසන් කොට ඇති අතර එය 2007 වර්ශයේදී තීතිගත වේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

8.10 සංඛ්‍යා සහ දෑරුණුකා	මූල්‍ය අංශය තුළ වැදගත් මූල්‍ය ආයතනවල මූල්‍ය තත්ත්ව දුරුණක		සියලු
ආයතනය සහ දෑරුණුකා	2005 (රු)	2006 (රු)	සියලු
බලපත්‍රාලැංඩි වැඩුණ			
අස්ථිය බැංකු සය සහ මූල්‍ය දළ සය අතර අනුපාතය ප්‍රතිඵලාදන අඩුවිරීමෙන් පසු අස්ථිය සය සහ ප්‍රාග්ධනය අතර අනුපාතය	6.8	5.4	
නියාමන ප්‍රාග්ධනය හා අවදානම් මත බර තැපු වත්තම්	16.5	12.6	
අතර අනුපාතය	12.8	11.7	
වත්තම් මත ප්‍රාග්ධනය අනුපාතය	1.7	1.8	
නිලිකරු ප්‍රාග්ධනය මත ප්‍රාග්ධනය අනුපාතය	16.8	18.5	
පොලී අත්තිකය හා දළ ආදායම් අතර අනුපාතය	38.4	37.6	
පොලී නොවන වියදුම් හා දළ ආදායම් අතර අනුපාතය දුරුණුව අනුපාතය (දෙශීය බැංකු ජ්‍යෙන්ස්)	33.7	31.9	
වැඩුණුව අනුපාතය	24.2	23.9	
බලපත්‍රාලැංඩි විශේෂ බැංකු			
අස්ථිය බැංකු සය සහ මූල්‍ය දළ සය අතර අනුපාතය ප්‍රතිඵලාදන අඩුවිරීමෙන් පසු අස්ථිය සය සහ ප්‍රාග්ධනය අතර අනුපාතය	8.8	7.3	
නියාමන ප්‍රාග්ධනය හා අවදානම් මත බර තැපු	21.1	22.9	
වත්තම් මත ප්‍රාග්ධනය අනුපාතය	20.0	20.3	
වත්තම් මත ප්‍රාග්ධනය අනුපාතය	2.5	2.0	
නිලිකරු ප්‍රාග්ධනය මත ප්‍රාග්ධනය අනුපාතය	15.3	12.6	
පොලී අත්තිකය හා දළ ආදායම් අතර අනුපාතය	37.5	36.1	
පොලී නොවන වියදුම් හා දළ ආදායම් අතර අනුපාතය දුරුණුව අනුපාතය	17.8	18.1	
වැඩුණුව අනුපාතය	69.4	61.8	
මූල්‍ය සංඛ්‍යා			
අස්ථිය බැංකු සය සහ මූල්‍ය දළ සය අතර අනුපාතය ප්‍රතිඵලාදනය අඩුවිරීමෙන් පසු අස්ථිය සය සහ ප්‍රාග්ධනය අතර අනුපාතය	8.4	5.3	
නියාමන ප්‍රාග්ධනය හා අවදානම් මත බර තැපු වත්තම්	15.5	9.4	
අතර අනුපාතය	17.4	15.0	
වත්තම් මත ප්‍රාග්ධනය අනුපාතය	2.9	2.5	
නිලිකරු ප්‍රාග්ධනය මත ප්‍රාග්ධනය අනුපාතය	17.6	17.0	
පොලී අත්තිකය හා දළ ආදායම් අතර අනුපාතය	29.3	33.0	
පොලී නොවන වියදුම් හා දළ ආදායම් අතර අනුපාතය දුරුණුව අනුපාතය	38.7	31.0	
වැඩුණුව අනුපාතය	18.6	16.9	
(අ) සංගේධින	මූල්‍ය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව		
(ආ) නොවන මූල්‍ය			

සියලු උපාංගයන්ගේන් සමත්වීත ආපදා ප්‍රතිසාධන මධ්‍යස්ථානයෙන් මෙම සැලැස්මෙහි ඇතුළත් වේ. ලංකාසේවිල් සහ ලංකාක්ලියර් පද්ධතින්වලට සහභාගිවන්නේන්ට වඩාත් ක්‍රියාකාරී ව්‍යාපාර අඛණ්ඩනා සැලැසුම් නිබැඳුයි සහතික කිරීම පිණිස, 2006 දී මහ බැංකුව ලංකාක්ලියර් උපදෙස් සහිතව ව්‍යාපාර අඛණ්ඩනා සැලැසුම් පුවත් ප්‍රාග්ධනය අවම ප්‍රමිතින් සඳහන් කරමින් උපදෙස් මාලාවක් නිකුත් කරන ලදී.

මූල්‍ය අංශය වර්ධනය කිරීමටත්, කම්පන්වලට ඔරෝස්තු දීමට එයට ඇති ගක්තිය වැඩි කිරීමටත් අධික්ෂණ කටයුතු කවදුරටත් ගක්තිමත් කරන ලද අතර, ඒ සඳහා තවදුරටත් ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට නියමිතය. 2008 දී බාසල් II ප්‍රමිතින් ක්‍රියාවට තැබූවීම සුපරික්ෂණ රාමුවෙහි ප්‍රධාන වර්ධනයක් වේ. මෙමගින් බැංකුවක ප්‍රාග්ධනය එහි අවදානම් සමග තිසි ලෙස ගෘහන අතර, අවදානම් කළමනාකරණය සහ වෙළඳපෙළ විනය වර්ධනය කරයි. එමගින්, ඒකාබද්ධ අවදානම් කළමනාකරණය ක්ම පිහිටුවා ගැනීම, කම්පන්යන්ට සාර්ථකව මූහුණ දීමට හැකිවන ලෙස පිහිටුවීමට අවශ්‍ය කිරීම, එවැනි තත්ත්වයන් වැළැක්වීමට අවශ්‍ය ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම බැංකු විසින් සිදුකළ යුතු වනු ඇතේ. බැංකුවල මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා සංගේධින ආකෘතියක් හඳුන්වා දී ඇති අතර, එමගින් තොරතුරු අනාවරණය කිරීමේ අවශ්‍යතා වර්ධනය කිරීමටත් වෙළඳපෙළ සහභාගි වත්තනාට වැඩිමන්ට තොරතුරු ලබා දීමටත් අභේත්තා කෙරේ. IAS 32, IAS 39 සහ IFRS 7 වැනි ජාත්‍යන්තරව පිහිටුවන් ශිෂ්ටිකරණ වාර්තා කිරීමේ ප්‍රමිතින් භාවිතයටද ද මහ බැංකුව පහසුකම් සලසනු ඇතේ. මූල්‍ය සංඛ්‍යා තුළින් මූල්‍ය ක්‍රමයට ඇති වේ ඇති අවදානම් සලකා එම අවදානම් අවෙශික්ෂණය, ඒකාබද්ධ සුපරික්ෂණය දිරිමත් කිරීම සහ ඒ සඳහා පහසුකම් සැලැසීමට සුදුසු ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම යන අරමුණු සඳහා මහ බැංකුව විසින් අනෙකුත් නියාමන බලධාරීන්ගේ ද නියෝගීතන්වය සහිතව අන්තර් තියාමන ආයතන සහාවක් (Inter-Regulatory Institutions Council) පිහිටුවීම සහ ඒ සඳහා ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමක් පත් කිරීම සිදු කරන ලදී. රට අමතරව, බැංකු සමග විශාල ලෙස ගැනුදෙනු කරන පුද්ගලයින්ට යය සහ අනෙකුත් පහසුකම් ලබාදීම තුළින් බැංකුවල යය සංක්ෂණය විමෙම අවදානම් අඩු කිරීම සහ බැංකුවල අවදානම් කළමනාකරණය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම අරමුණු කරගෙන මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රාලැංඩි බැංකුවල තනි පුද්ගල යය ගැනීමේ සීමාව සම්බන්ධ විවෘතණයිල්ල අවශ්‍යතා සංගේධිනය කරන ලදී.

විශාලතම සේවක විශාල අරමුදල් දෙක වන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ සේවක භාරකාර අරමුදල්හි අවදානම් අඩු මට්ටමක පැවති අතර, එයට හේතු වූයේ දුවිලතාව වාර්තාවල ප්‍රමාණවත් මට්ටමක පැවතිමත්, යය සහ වෙළඳපෙළ අවදානම් අඩු මට්ටමක පැවතිමත්ය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල්හි ආයෝජනයන්ගේන්

1. මූල්‍ය සමුහයන් යනු කුමක්ද?

මූල්‍ය සමුහයක් යනු, එක් මූල්‍ය අංශයක විශේෂ වැදගත්කමක් සහිතව බැංකු, මූල්‍ය, රුප්‍යන හා සුරුමුවන් වෙළෙඳාම වැනි මූල්‍ය අංශවලින් අවම වශයෙන් දෙංගයක් මූල්‍ය සේවා ව්‍යාපාර කටයුතුවල නිර්ත වන ආයතන කණ්ඩායෙන් හෝ පාලිත සමාගමක් මති. මූල්‍ය ආයතන සිය සාම්පූද්‍යක විශේෂිත ව්‍යාපාරික කටයුතු විවිධාගිකරණය කිරීම සේතුකොට ගෙන මූල්‍ය සමුහය විකාශනය වී ඇත. නව තාක්ෂණය, මූල්‍ය ගෝලියකරණය, තෙතික භාවෙළද සීමා ඉවත්වීම වැනි කරුණු සේතුකොටගෙන සංකීර්ණ කළමනාකරණයක් හා ආයතනික රාමුවක් සහිත විවිධාගිකරණය වූ මූල්‍ය සමුහයන්ගේ විරෘතිය දිරිගැනීම් ඇත.

ගෝලිය පදනමක් මත බැංකු, සුරුමුවන් වෙළෙඳාම සහ රුප්‍යන් යන විවිධ මූල්‍ය සේවා සපයන මූල්‍ය සමුහයන්ගේ සිසු පරිනාමය සේතුකොට මෙම මූල්‍ය සමුහයන් පිළිබඳ තියාමකයින්ට මෙන්ම මෙම ආයතනයන්ගේ කළමනාකාරිත්වයටද විවිධ අභියෝග ඇතිවේ ඇති.

2. ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය සමුහයන්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පවත්වන ලද මූලික අධ්‍යයනයට අනුව මූල්‍ය ආයතනවල වත්කම්වලින් සියයට 48 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් තියෙක්නය කරමින් රුපියල් බිඳියන 1,896 ක වත්කම් සහිතව ආයතන 141 ක් හරහා තියාමතක වෙමින් පවතින මෙවැනි මූල්‍ය සමුහයන් 11 ක් ශ්‍රී ලංකා තුළ හඳුනාගනු ලදීය. තනි සමුහයක වත්කම්, සමුහයන්ගේ මූල්‍ය වත්කම්වලින් සියයට 3 සිට සියයට 18 අතර පරුස්‍යක පවතී. බැංකු ව්‍යාපාරය තුළ සැලකිය යුතු සේවනයක් හිමිකරගෙන සිටින, මූල්‍ය සමුහයන් 6 ක් මූල්‍ය වත්කම්වලින් සියයට 81 ක් තියෙක්නය කරන අතර මින් සමුහයන් 3 ක් රාජ්‍ය අධිකිය ඇතිව වත්කම්වලින් සියයට 46 ක් තියෙක්නය කරයි. මෙම ආයතන 141 න් 69 ක්ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, සුරුමුවන් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව හා රුප්‍යන මණ්ඩලය යන තියාමන අධිකාරීන් යටතේ තියාමනය නො අධික්ෂණයකට යටත් නොවේ. කෙසේ වුවද අධික්ෂණයට ලක් නොවන ආයතනයන් මගින් තියෙක්නය වනුයේ මූල්‍ය සමුහයේ වත්කම්වලින් සියයට 7 ක වත්කම් ප්‍රමාණයක් පමණි. මූල්‍ය සමුහය තුළ ඇති ආයතනයන් අතර, පවත්නා ගනුදෙනු සේතුවෙන් තියාමන අධිකාරීන්ට මෙන්ම එම ආයතනයන්ට විවිධාකාර මෙහෙයුම් අවදානම් ඇති කරයි. මූල්‍ය පදනම් තුළ වැදගත් සේවනයක් ගැනීමත් ප්‍රධාන බැංකු සම්ග සාපුව හෝ වකුව සම්බන්ධ වීමත් තිසා මූල්‍ය සමුහයන් මූල්‍ය කුමලයේ විශේෂ වැදගත්කමක් උසුලයි.

3. මූල්‍ය සමුහයන්ගේ තියාකාරකම් පිළිබඳව ඇති තියාමන අවධානයන්

- කණ්ඩායම තුළ ගනුදෙනු සහ අනෙකානා බැංකු හෝ සම්බන්ධ පාර්ශ්ව ගනුදෙනු

මූල්‍ය සමුහයන්හි විවිධ ආයතන අතර සිදුවන ගනුදෙනු හා අනෙකානා බැංකු මගින් තියාකාරකම

පිටිවැය වුවත් මූල්‍ය සමුහයක් ඇතිකිරීම, ලාභඝායිතාව උපරිම කිරීම, අවදානම් කළමනාකරණ විරෘතිය හා ප්‍රාග්ධන සහ අරමුදලින් එලඟයි පාලනයක් ඇති කිරීමට වාසි ඇති වනු ඇත.

කෙසේ වුවත් මූල්‍ය සමුහය දුරක්ෂා වීම සඳහා මූල්‍ය සමුහයේ ආයතන තුළ සිදුවන විගාල ගනුදෙනු හා අනෙකානා බැංකු හේතු වන අතර, ඒ මගින් ආයතන බැංකුවෙම්වලට පිළියම් යෙදීමට ඇති හැකියාව වඩාත් සංකීර්ණ කරන බැංකු මූල්‍ය සමුහය තුළ ඇති ආයතන අතර ගනුදෙනු හා අනෙකානා බැංකු මගින් සිදුවේ.

- සාමාජික ආයතනයන් අතර ඇති කොටස් හිමිකම්.
- වෙනත් සාමාජික ආයතනයක් වෙනුවෙන් හෝ තමා වෙනුවෙන්, තවත් සාමාජික ආයතනයක් සමග සියුරුණු ලබන වෙළඳ ගනුදෙනු.
- මූල්‍ය සමුහය තුළ කෙටිකාලීන ද්‍රව්‍ය අවශ්‍යතාවන් මධ්‍යගතව කළමනාකරණය කිරීම.
- මූල්‍ය සමුහය තුළ අනෙකුත් ආයතනවලට ප්‍රහානය කරන ලද හෝ ලැබේය යුතු ඇපකර, මූල්‍ය සහ බැංකු.
- කළමනාකරණ සහ අනෙකුත් සේවා සැපයීම්.
- ප්‍රධාන කොටස් හිමියන්ට ඇති බැංකු (ණය සහ සේව ප්‍රතියෙන් බැංකුරු වූ බැංකු හා ඇපකර ඇතුළටුව).
- ගනුදෙනුකරුවන්ගේ වත්කම්, මූල්‍ය සමුහයේ අනෙකුත් සමාගම්වල යෙදුවීමේදී ඇතිවන බැංකු.
- අනෙකුත් සාමාජික ආයතන සමග එක්ව වත්කම් මිලදී ගැනීම හෝ විකිණීම.
- ප්‍රතිර්ක්ෂණය මගින් අවදානම් පැවැරීම.
- තෙවත පාර්ශ්වයන් හා සම්බන්ධ අවදානම, මූල්‍ය සමුහයේ අනෙකුත් ආයතන වෙත පැවැරීම සඳහා වන ගනුදෙනු.
- මූල්‍ය සමුහය තුළ ඇති ආයතන අතර, සිදුවන ගනුදෙනු හේතුවෙන් පහත දැක්වෙන පාර්ශ්ව අතර ප්‍රතිච්චද අරමුණු හා අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් ගැටුම් ඇතිවිය හැකියා.
- (අ) අධ්‍යක්ෂවරුන් (ආ) සමුහයන් තුළ ඇති යම් යම් සමාගම් හෝ සම්බන්ධ පාර්ශ්ව සඳහා වූ විශේෂිත සැලකිම්. (ඇ) සමුහය තුළ ඇති ආයතනවලින් සේවා ලබගැනීම් සහ ඉහළ විවිධාකාර සියුරු සියිල්. (ඇ) සමුහය තුළ මූල්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතුවල විවිධ අංශයන්හි එක්ම සේවක පිරිස්‍යක තිරිත්වී සිටීම.
- (ඉ) මවි සමාගම සහ උප සමාගම අතර මෙන්ම මූල්‍ය සමුහයේ සමාගම සහ උප සමාගම අතර මෙන්ම මූල්‍ය සමුහයේ සමාගම දෙකක් අතර තොරතුරු ගලයාම සහ වාර්තා තියිමේ පිළිවෙළ මගින් තොරතුරුවල හිමිකාර්ත්වය, රහස්‍යභාවය සහ සංවේදී තොරතුරු මූල්‍ය සමුහයේ සමාගම් අතර යුවමරු වීමට ඇති ඉඩක්වා.

- තුනත් සාංගමික යහපාලන මූලධර්ම දුර්වල ලෙස හා විවිධ කිරීම

2002 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බැංකු සඳහා සාංගමික යහපාලනය පිළිබඳ ස්ථේවිජා පටිපාටියක් ප්‍රකාශයට පත්කරන ලදී. එසේම බැංකු පනත යටතේ සාංගමික යහපාලනය හා සම්බන්ධ විධිවිධාන අනුව කොටස් හිමිකාර්ත්වය හා අධ්‍යක්ෂ වරුන්ට ඔවුන්ගේ ඇඟිනේර් සහ සම්බන්ධිත ආයතනයන්ට ප්‍රාථමික කරන ලද මූල්‍ය පහසුකම් පිළිබඳ නියමයන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කර ඇත. මේ අමතරව, සුරක්ෂිත හා විනිමය කොමිසම විසින් 2008 අප්‍රේල් මස සිට අනිවාර්යය වන පරිදි කොළඹ කොටස් පුවමාරුවේ ලැයිස්තුගත කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිවලට ඇතුළත් කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සාංගමික යහපාලන රිතින් කිහිපයක් 2007 ජනවාරි මාසයේදී හඳුන්වාදෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ හා අනෙකුත් බොහෝ රටවල බැංකු හා මූල්‍ය සේවා ආයතන තම ස්ථේවිජා යහපාලන පටිපාටින් කෙරෙහි එතරම් අවධානයක් යෙමු නොකිරීම තිසා ආයතනීක අංශ යන්හි දුර්වල සාංගමික යහපාලනයක් පැවැතිම ගැටුවක් වී ඇත.

- නියාමන ක්‍රියා පටිපාටින් මගිස්ත්‍රීම සඳහා නියාමනයට යටත් නොවන මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාරික කෙශේෂණයන් තුළ සමාගම් හේ ආයතන පිහිටුවීමෙන් වාසි ලබාගැනීම.
- මූල්‍ය සමූහ, මූල්‍ය තුළ ඇති එක් එක් සමාගම් සහ සමාගම් අතර ඇති ගනුදෙනු අවධානම.

4. විවිධ නියාමකයන් විසින් සාමූහිකව කටයුතු කිරීම.

සම්හර රටවල මූල්‍ය අංශය සඳහා එක් නියාමන අධිකාරියක් පැවැතුණු බොහෝ රටවල මෙන් ශ්‍රී ලංකා-වේද විවිධ නියාමන අධිකාරීන් පවතී. එනම්,

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බැංකු, මූල්‍ය සමාගම්, කළුඛදු සමාගම් සහ රජයේ සුරක්ෂිත ගනුදෙනුවල තිරන ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් නියාමනය කරයි.
- සුරක්ෂිත සහ විනිමය කොමිසන් සභාව විසින් සුරක්ෂිත පත් ගනුදෙනු කරන ආයතන (බලපෙනුලාභී කොටස් පුවමාරු, කොටස් තුයේවිකරුවන්, එකක සාර කළමනාකරණ ආයතන) ලැයිස්තුගත සුරක්ෂිත සහ ලැයිස්තුගත සමාගම් නියාමනය කරනු ලබයි.
- ශ්‍රී ලංකා රජුන් මණ්ඩලය විසින් රජුන් සමාගම් නියාමනය කරනු ලබයි.

• සම්ප්‍රකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් සහ පලාත් සම්ප්‍රකාර සංවර්ධන කොමසාරිස්වරුන් විසින් සම්ප්‍රකාර සම්මිති නියාමනය කරනු ලබති.

• මේ අමතරව පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය, සමාගම් රෙජස්ට්‍රාර සහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම හා විගණන ප්‍රමිති සම්ක්ෂණ මණ්ඩලයටද විශේෂීත අංශයන් පිළිබඳ නියාමන අධිකාරීන්වයක් පවතී.

සමාගම් පනත හේ සමාජ සේවා පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී රාජ්‍ය නොවන සාංගමික ලෙස ක්‍රියාත්මක වන සූදු මූල්‍ය ව්‍යාපාර සහ විණිස්/ ආයෝජන බැංකු ආයතන සඳහා නියුත් නියාමක-වරයෙකු නොමැත.

කෙසේ වුවද, ඇතැම් රටවල දැනටමත් මූල්‍ය අංශය සඳහා එක් නියාමන අධිකාරියක් පිහිටුවා ඇත. ලේක බැංකුව විසින් රටවල් 77 ක කරන ලද සම්ක්ෂණයක වාර්තාවකට අනුව, රටවල් 22 ක (හේ සියයට 28) එක් නියාමන අධිකාරියක් ද, ඉතිරි රටවල (සියයට 72) බහු නියාමන අධිකාරීන් ද පවතී. සිංහල්පුරුව, කොට්ඨාව, ජපානය, ජර්මනිය, ස්විච්ඡාර්, මියුරුපාව, බෙන්මාරකය, අයරුන්තය සහ එක්සත් රාජධානීය යන රටවල එක් නියාමන අධිකාරියක් පවතී. ඇමරිකාව, ඉන්දියාව, මැලේසියාව, පිළිපිනය, තායිලන්තය, ඉන්දුන්යිසියාව, හොංකොං හා ප්‍රංශය බහු නියාමන අධිකාරීන් සහිත රටවලින් කිහිපයකි.

මූල්‍ය සම්හයන්ගේ පද්ධතිමය අවධානම අධ්‍යුක්ෂණය කිරීම සහ එකාබද්ධ අධ්‍යුක්ෂණ කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව බහු නියාමන පද්ධතිය තුළ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි විසැදුමක් ලෙස 2005 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය අංශයේ නියාමකයන්ගේ ක්‍රියාකාරී කමිටුවක් පිහිටුවා ගන්නා ලදී. අධ්‍යුක්ෂණයේදී ඇතිවන ගැටුව නිරාකරණය කිරීම සඳහා පනත සඳහන් කරනු කෙරෙහි ක්‍රියාකාරී කමිටුව විසින් තිරිඳී ඇතුළත් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කොට ඇත.

එම නිර්දේශ වන්නේ,

(අ) නියාමන අධිකාරීන් අතර කොරතුරු පුවමාරු කිරීම සඳහා සැලැස්මක් පිළියෙල කිරීම (ආ) එකම ප්‍රාග්ධනය ආයතන අතර පුවමාරු සීමාකිරීම සඳහා ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා පිළිබඳ රාමුවක් සැකසීම. (ඇ) සියලුම ආයතනවල අධ්‍යක්ෂවරුන් හා කළමනාකරුවන් සඳහා යෝග්‍යතාවය හා සුදුසුකම් පිළිබඳ රාමුවක් සැකසීම.

(ඇ) තුනතා සාංගමික යහපාලන මූලධර්ම හඳුන්වාදීම.

(ඉ) ආයතනවල මූල්‍ය කොරතුරු ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුව්ලීම.

මේ අමතරව එකාබද්ධ අධ්‍යුක්ෂණය ක්‍රියාවලියට පහ-සුකම් සැලැස්ම සඳහා අදාළ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැසීමට 2007 ජනවාරි මස බැංකුවේ අධ්‍යුත්ත්වා විසින් මුළුසු දරන සහ අනිකුත් නියාමන අධිකාරීන්හි ප්‍රධානීන් නියෝජනය කරන ඉහළ මට්ටමේ කමිටුවක්ද පත්කරනු ලැබේය.

වියාල කොටසක් රජයේ සුරක්ෂිතවල ආයෝජනය කර තිබුම නිසා එයට පොලී අනුපාතික අවදානම අඩු කරගත හැකි විය. 2006 වර්ෂයේදී අරමුදලට ලැබීම් එහි මුදල් ගෙවීම්වලට වඩා ඉහළින් පැවති බැවින්, දුවශිලතා අවදානමක් තොත්තුණු. සමස්ත අරමුදලම පාහේ ආයෝජනය කර තිබුණේ රාජ්‍ය සුරක්ෂිතවල නිසා එහි ගිය අවදානම තොසැලකිය යුතු තරම් අඩු මට්ටමක පැවතිණු. නව තොරතුරු තාක්ෂණ ක්‍රමය හඳුන්වා දීමත් සමග කේවල දත්ත අනුළත් කිරීමේ පහසුකම් සැලකීමටත් ගිණුම්කරණ හා ආයෝජන ක්‍රියාවලීන් නිසි පරිදි සැකසීමටත් හැකිවන නිසා එමගින් මෙහෙයුම් අවදානම අවම කළ හැකිය.

මූල්‍ය පද්ධතිය දියුණු කිරීමට උපකාරීවන ලෙස තෙතික හා නියාමන රාමුව ප්‍රතිශ්යාපනය කිරීම සඳහා තවත් නීති කිහිපයක්ම සකස් කර ඇත. අතීය ගිය අයකර ගැනීම වේගවත් කර ගැනීමට හැකිවන වත්කම් කළමනාකරණ සමාගම නීතිය, ආපදාවලට ලක්වූ බැංකුවල ගිය ආපසු අයකර ගැනීමේ ක්‍රියා මාරුග වේගවත් කිරීමට සහ ගිය ලබාගත් පුද්ගලයින්ට හිතකාමී පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා ගිය ආපසු අයකර ගැනීමේ නීතිය, ගිය තොරතුරු කාර්යාලයේ ක්‍රියාකාරීන්වය පුළුල් කිරීම සඳහා ගිය තොරතුරු කාර්යාල පනත හා පරිගණක ආශ්‍රිත වංචාවන් තුළින් ඇතිවිය හැකි අවදානම් අඩු කිරීම සඳහා පරිගණක අපරාධ නීතිය මේ අතර වේ.